

Spremembe v pritoku prosilcev za azil v obdobju 2014–2016: odziv držav članic

USMERJENA ŠTUDIJA EMM 2017

Študijo je pripravil Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC v sodelovanju z Nacionalno kontaktno točko Evropske migracijske mreže v Republiki Sloveniji, Ministrstvom za notranje zadeve Republike Slovenije in Policijo. S ciljem neodvisne strokovne ocene odziva Slovenije na povečan pritok prosilcev za mednarodno zaščito je bil 10. maja 2018 opravljen intervju z dr. Klemnom Grošljem, strokovnjakom s področja obramboslovja.

Evropska migracijska mreža je bila ustanovljena zaradi potrebe po izmenjavi informacij o vseh vidikih migracij in vzpostavitve enotne azilne ter migracijske politike. Odločba Sveta 2008/381/ES, ki je pravna podlaga za vzpostavitev Evropske migracijske mreže, je bila sprejeta 14. maja 2008.

Več informacij o Evropski migracijski mreži je dostopnih prek: www.emm.si.

Ključni podatki (nacionalni prispevek)

Z vzpostavitvijo t. i. zahodno-balkanske in zaprtjem hrvaško-madžarske meje je migrantski val dosegel Slovenijo, in sicer od septembra 2015 do marca 2016. Ozemlje Republike Slovenije (RS) je prečkalo okoli 480.000 migrantov, kar je skoraj četrtnina slovenskega prebivalstva. Velika večina migrantov v RS ni želela zaprositi za azil, temveč so želeli čim prej do meje z Avstrijo in naprej proti severu Evrope, tako da so se na ozemlju RS zadrževali le krajši čas, od nekaj ur do dneva ali največ dveh. Po prehodu hrvaško-slovenske meje so bili sprejeti v sprejemne centre, od tam pa prepeljani v nastanitvene centre v notranjosti države oziroma so imeli na severni meji možnost nadaljevati pot v Avstrijo.¹ V sprejemnih centrih je bila migrantom s strani policije, civilne zaščite in humanitarnih organizacij nudena osnovna oskrba (hrana, pijača, obleka) ter prva pomoč. Na teh lokacijah je policija ugotavljala status vsakega posameznika.²

Zaradi narave migracij (kratkotrajna oskrba in bivanje migrantov na ozemlju RS) ter bistveno večjega števila migrantov od pričakovanega sta se poleg koordinacije Ministrstva za notranje zadeve (MNZ) v obvladovanje migrantske situacije vključili Uprava RS za zaščito in reševanje ter Civilna zaščita, ki ob večjih naravnih in drugih nesrečah skrbi tudi za postavitve začasnih bivališč. Skupaj je bilo v Sloveniji v času migrantske situacije vzpostavljenih pet sprejemnih centrov (vodila jih je policija, za oskrbo je skrbela Civilna zaščita – enako kot v namestitvenih centrih) in skupaj enajst namestitvenih centrov.³ V povprečju je pri zagotavljanju namestitve in oskrbe migrantov dnevno sodelovalo 450 pripadnikov Civilne zaščite, humanitarnih organizacij ter prostovoljcev,

¹ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

² Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

³ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

poleg tega pa je bilo v sprejem migrantov vsak dan vključenih 500–1.000 policistov ob podpori povprečno 460 vojakov.⁴

Za usklajeno urejanje migrantske situacije sta bili na vladni ravni ustanovljeni dve koordinacijski skupini, in sicer operativna skupina pod vodstvom državnega sekretarja MNZ ter politična skupina pod vodstvom ministra za zunanje zadeve. Poleg teh dveh skupin je bila aktivirana medresorska analitična skupina, ki je delovala v okviru Nacionalnega centra za krizno upravljanje.⁵

Kot odziv na povečano število prihodov beguncev in migrantov v Evropo med letoma 2015 ter 2016 (t. i. begunsko krizo) je Vlada RS junija 2015 sprejela nacionalni t. i. kontingentni načrt RS za zagotovitev nastanitve in oskrbe v primeru povečanega števila prosilcev za mednarodno zaščito.⁶ Zaradi zapolnjenih kapacitet osrednjega azilnega doma s prihodom povečanega števila prosilcev za mednarodno zaščito je bil aktiviran Kontingentni načrt za zagotovitev oskrbe in nastanitve ob povečanju števila prosilcev za mednarodno zaščito ter vzpostavljeni sta bili dve izpostavi azilnega doma.⁷

V okviru sheme Evropske unije (EU) za premestitve in trajne preselitve prosilcev za mednarodno zaščito ter beguncev se je Slovenija zavezala, da bo zagotovila premestitev skupno 218 oseb iz Italije in 349 oseb iz Grčije ter preselitev 60 oseb v okviru trajne preselitve iz tretjih držav (Turčije).⁸

Januarja 2017 je bil noveliran Zakon o tujcih (ZTUJ-2),⁹ ki obravnava spremenjene migracijske razmere, ki bi lahko ogrozile javni red in notranjo varnost RS, ter zagotavlja pravno podlago za sprejem začasnih in ozemeljsko omejenih ukrepov ob množičnem nedovoljenem priseljevanju.¹⁰ 10.b člen zakona je trenutno v ustavni presoji na zahtevo Varuha človekovih pravic.¹¹

Na podlagi izkušenj iz leta 2016 je bila oskrba migrantov in prosilcev za azil reorganizirana z ustanovitvijo novega vladnega organa. Junija 2017 je bil ustanovljen Urad Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov (UOIM). Ustanovitev UOIM kot posebne vladne službe je izhajala iz potrebe po usmerjenem in nadzorovanem delovanju na področju oskrbe migrantov, ki vstopijo na ozemlje RS.¹² Od junija 2016 se mladoletnikom brez spremstva kot najboljčutljivejši kategoriji ranljivih oseb zagotavlja posebna nastanitev v dijaških domovih, do

⁴ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

⁵ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

⁶ MNZ (2016): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2015. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/Statisticno_porocilo_-_SLO_2015_25052016.pdf.

⁷ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

⁸ MNZ (2016): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2015. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/Statisticno_porocilo_-_SLO_2015_25052016.pdf.

⁹ Uradni list RS, št. 50/11, 57/11, 26/14, 45/14, 90/14, 19/15, 47/15, 5/17, 16/17, 59/17, 1/18 in 9/18.

¹⁰ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

¹¹ Več informacij na spletni strani Varuha človekovih pravic: http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/word/Zahteve_za_oceno_ustavnosti/2017-ZTuj-2.pdf.

¹² UOIM (2017): Pričetek delovanja Urada Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov. Dostopno prek: http://www.uoim.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/5689/.

konca leta 2018 bo vzpostavljena sistemska oblika nastanitve in obravnave mladoletnikov brez spremstva kot ločena enota za celovito obravnavo.¹³

S ciljem usklajenega odziva civilne družbe na morebitne humanitarne potrebe je bila julija 2015 vzpostavljena t. i. Koordinacija nevladnih in humanitarnih organizacij, ki delujejo na področju azila ter migracij. To jim je omogočilo boljše zagotavljanje pomoči beguncem na terenu, oblikovanje močnejših sistemskih pobud in izvajanje skupnih aktivnosti (v sinergiji ter brez podvajanja) in večji vpliv na razvoj vladnega odziva ter politike. Od zaprtja t. i. zahodno-balkanske poti so sodelujoče organizacije še vedno aktivne pri skupnem zagovorništvu in drugih sistemskih vprašanjih, ozaveščanju, krepitvi zmogljivosti ter izmenjavi informacij.¹⁴

¹³ Več informacij na spletni strani MNZ: http://www.mnz.gov.si/si/novinarsko_sredisce/novica/article/12137/10112/.

¹⁴ PIC in SLOGA (2017): Usklajena civilna družba za krepitev evropske solidarnosti: Vloga civilne družbe v t. i. begunski krizi 2015/2016. Dostopno prek: <http://pic.si/wp-content/uploads/2014/01/brosura-A5-BRT-SLO.pdf>.

Sklop 1: Pregled nacionalnega konteksta

V1. Kratak pregled zakonodajnih sprememb in sprememb politik, ki so bile najavljene in/ali uvedene s ciljem naslavljanja ali upravljanja števila prošenj za azil ali boljšega nadzora migracijskih tokov v obdobju 2014–2016.

Povečan pritok prosilcev za azil v obdobju, obravnavanem v študiji, je spodbudil noveliranje obeh zakonov, ki v slovenski zakonodaji urejata položaj tujcev in področje mednarodne zaščite: Zakona o mednarodni zaščiti (ZMZ-1)¹⁵ ter ZTUJ-2, pa tudi druge zakonodaje, povezane s pristojnostmi organov in institucij, ki so sodelovale pri upravljanju okrepljenih migrantskih tokov čez Slovenijo.

Sprememba ZMZ-1 iz marca 2016 je v nacionalni pravni red prenesla dve direktivi EU, ki podrobneje urejata standarde postopkov za priznavanje mednarodne zaščite in sprejema prosilcev za mednarodno zaščito.¹⁶ Cilj novele zakona je bil predvsem uvedba zakonitih, učinkovitih in hitrih azilnih postopkov, ki dajejo potrebno zaščito državljanom tretjih držav ter omogočajo njihovo vključevanje v slovensko družbo. Zakon je podrobneje določil posebna jamstva za prosilce iz ranljivih skupin in prosilce, ki potrebujejo posebna postopkovna jamstva; podrobneje je določil tudi roke za izdajo odločitve na prvi stopnji ter jasneje opredelil institut nedopustne prošnje. Obseg pravic prosilcev za mednarodno zaščito se z novim zakonom ni spremenil, obseg pravic oseb s priznano mednarodno zaščito pa se je zmanjšal tam, kjer je presegal minimalne standarde, določene z evropskim zakonodajnim okvirom skupnega azilnega sistema¹⁷ (npr. ukinitvev enkratne denarne pomoči po pridobitvi statusa mednarodne zaščite). Z zakonom je bil določen podrobnejši način izvajanja t. i. Dublinske uredbe in EUODAC uredbe.¹⁸

Novela Zakona o organiziranosti in delu v policiji¹⁹ iz novembra 2015 je okrepila kapacitete človeških virov v primeru očitne potrebe, ki jo prepozna pristojni organ. Novela je zvišala starost pomožnih policistov na 60 let, kar omogoča, da se v kratkem času angažira policiste, ki so se v preteklih letih upokojili, pa so še vedno zadostno usposobljeni za opravljanje nalog pomožnih policistov. Migrantska kriza in podobni drugi dogodki ter razmere namreč narekujejo potrebo po angažiranosti dobro usposobljenih pomožnih policistov. Sprememba zakona policiji omogoča, da sklene pogodbo z upokojenimi policisti in policisti, ki jim je prenehalo delovno razmerje po lastni volji, saj ti že imajo znanja ter usposobljenost za opravljanje nalog pomožnega policista.²⁰

Novela Zakona o obrambi²¹ določa možnost, da Državni zbor RS z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev na predlog vlade odloči, da lahko pripadniki Slovenske vojske, ki sodelujejo s policijo pri širšem varovanju

¹⁵ Uradni list RS, št. 22/16, 5/17 in 16/17.

¹⁶ MNZ (2016): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2015. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/Statisticno_porocilo_-_SLO_2015_25052016.pdf.

¹⁷ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

¹⁸ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

¹⁹ Uradni list RS, št. 15/13, 11/14, 86/15, 77/16 in 77/17.

²⁰ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

²¹ Uradni list RS, št. 82/94, 44/97, 87/97, 47/02, 40/04, 103/04 – UPB1 in 95/15.

državne meje, izvajajo določena pooblastila, ki jih določa Zakon o nalogah in pooblastilih policije.²² Pripadniki Slovenske vojske lahko v takem primeru opozarjajo, napotujejo, začasno omejijo gibanje oseb in sodelujejo pri obvladovanju skupin ter množic. Pri izvajanju teh pooblastil in nalog tudi za pripadnike Slovenske vojske veljajo enake omejitve ter pogoji izvajanja, kot veljajo za policiste. Slovenska vojska mora o pooblastilih in nalogah, ki jih izvaja v skladu s tem členom, nemudoma obvestiti policijo. Aktiviranje Slovenske vojske za pomoč policiji pri širšem varovanju državne meje poteka v dveh fazah in je odvisno od ocene varnostnih razmer ter temelji na odločitvi vlade in Državnega zbora. Državni zbor je navedena pooblastila Slovenski vojski odobril v času med februarjem in majem 2016.²³

Novela ZTUJ-2 iz leta 2017 obravnava spremenjene razmere pri migracijah, ki bi lahko ogrozile javni red in notranjo varnost RS, ter zagotavlja pravno podlago za sprejem začasnih in ozemeljsko omejenih ukrepov ob množičnem nedovoljenem priseljevanju.²⁴ 10.b člen zakona je trenutno v ustavni presoji na zahtevo Varuha človekovih pravic.²⁵

Kot odziv na povečano število prihodov beguncev in migrantov v Evropo med letoma 2015 ter 2016 (t. i. begunsko krizo) je Vlada RS junija 2015 sprejela nacionalni t. i. kontingentni načrt RS za zagotovitev nastanitve in oskrbe v primeru povečanega števila prosilcev za mednarodno zaščito. S pripravo kontingentnega načrta je MNZ pričelo že leta 2014. Kontingentni načrt konkretnije določa cilje, ukrepe in udeležbo pristojnih organov ter različne scenarije glede na obseg povečanja števila prosilcev za mednarodno zaščito in vzpostavlja sisteme možnega odzivanja na novo nastale izredne situacije. Poleg uporabe finančnih in kadrovskih virov načrt predvideva tudi uporabo različnih vrst nastanitvenih kapacitet, ki se določajo glede na število prosilcev za mednarodno zaščito z namenom, da se smiselno zapolnijo vse razpoložljive kapacitete, in sicer tako, da se najprej uporabijo nastanitvene kapacitete pristojnih migracijskih organov (Azilni dom, Integracijski hiši v Ljubljani ter Mariboru), sledi uporaba zmogljivosti drugih organov državne uprave, kot skrajni ukrep pa se uporabijo zunanje zmogljivosti, kot so npr. zasebne zmogljivosti, hoteli, nastanitvene kapacitete civilne zaščite itd. Ukrepi, cilji in zmogljivosti so določeni v načrtu tako, da sledijo potrebam, ki jih narekuje pritisk oziroma število prosilcev za mednarodno zaščito v Sloveniji.²⁶

Zaradi zapolnjenih kapacitet osrednjega azilnega doma v državi s prihodom povečanega števila prosilcev za mednarodno zaščito je bil aktiviran Kontingentni načrt za zagotovitev oskrbe in nastanitve ob povečanju števila prosilcev za mednarodno zaščito, ki je bil sprejet 16. julija 2015. Načrt predvideva, da se ob povečanem številu prosilcev za mednarodno zaščito in zapolnitvi kapacitet priselci nastani v druge nastanitvene kapacitete države. Skladno z drugim odstavkom 80. člena ZMZ-1, ki določa, da lahko Vlada RS ob pričakovanem povečanju števila prosilcev za mednarodno zaščito ustanovi izpostave azilnega doma, je Vlada RS sprejela sklep o ustanovitvi dveh izpostav azilnega doma, in sicer na lokaciji samskega doma na Kotnikovi ulici v Ljubljani ter v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje RS v Logatcu.²⁷

²² Uradni list RS, št. 15/13 in 10/17.

²³ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

²⁴ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

²⁵ Več informacij na spletni strani Varuha človekovih pravic: http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/word/Zahteve_za_oceno_ustavnosti/2017-ZTuj-2.pdf.

²⁶ MNZ (2016): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2015. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/Statisticno_porocilo_-_SLO_2015_25052016.pdf.

²⁷ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek:

V okviru sheme EU za premestitve in trajne preselitve prosilcev za mednarodno zaščito ter beguncev se je Slovenija zavezala, da bo zagotovila premestitev skupno 218 oseb iz Italije in 349 oseb iz Grčije ter preselitev 20 oseb v okviru trajne preselitve iz tretjih držav.²⁸ Vlada RS je 4. avgusta 2016 sprejela sklep, da se na podlagi sporazuma EU–Turčija skupno sprejme 60 državljanov tretjih držav, ki se jim lahko prizna status begunca.²⁹ V letu 2015 je Urad za migracije MNZ pripravil Izvedbeni načrt premestitve iz Italije in Grčije in trajne preselitve iz tretjih držav, ki se lahko ob spremembi obveznih kvot po potrebi ustrezno prilagodi. Izvedbeni načrt zajema predvideno časovnico postopnega sprejema prosilcev in celovit akcijski načrt ukrepov (sprejemni postopek, ugotavljanje statusa begunca/subsidiarne zaščite, posebna skrb za družine ter mladoletnike brez spremstva, nastanitvene zmogljivosti, integracijski programi, vključevanje lokalnih skupnosti, vloga medijev itd.), ki bodo potrebni za uspešno premestitev in preselitev ter integracijo oseb v slovensko družbo.³⁰ Marca 2016 je Vlada RS ustanovila medresorsko delovno skupino za koordinacijo izvedbenega načrta, ki vključuje predstavnike MNZ, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstva za obrambo in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.³¹

Slovenija je postopke premestitve začela izvajati marca 2016 s prvo najavo Italiji in Grčiji. V letu 2016 so bili izvedeni trije postopki premestitve, v katerih je bilo 23 državljanov Eritreje premeščenih iz Italije in 84 državljanov Sirije ter 17 državljanov Iraka premeščenih iz Grčije. Do konca decembra 2016 je bilo odločeno o 93 prošnjah, od katerih je bil 87 osebam priznan status begunca, petim je bila prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena, v enem primeru pa je bil izdan sklep o ustavitvi postopka zaradi samovoljne zapustitve azilnega doma. Slovenija je do konca leta 2016 premestila 124 oseb, kar glede na zavezo Slovenije predstavlja 21,87 % oseb.³²

Vlada RS je februarja 2016 sprejela odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav. Glavni namen sprejema odloka je bil zagotoviti obravnavo prošenj za mednarodno zaščito v zakonsko določenih rokih. Z opredelitvijo nekaterih držav kot varnih izvornih držav se namreč sistem mednarodne zaščite razbremeni tistih oseb, ki zaščite dejansko ne potrebujejo; vendar samo dejstvo, da ima oseba državljanstvo države, ki je opredeljena kot varna izvorna država, oziroma je imela v slednji običajno prebivališče, če gre za osebo brez državljanstva, še ne pomeni, da oseba nima pravice vložiti prošnje za mednarodno zaščito in pridobiti mednarodne zaščite v RS, če so za to podani zakonsko določeni pogoji.³³

http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

²⁸ MNZ (2016): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2015. Dostopno prek:

http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/Statisticno_porocilo_-_SLO_2015_25052016.pdf.

²⁹ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek:

http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

³⁰ MNZ (2016): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2015. Dostopno prek:

http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/Statisticno_porocilo_-_SLO_2015_25052016.pdf.

³¹ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek:

http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

³² MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek:

http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

³³ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek:

Vlada RS je konec junija 2016 sprejela odločitev, da se mladoletnikom brez spremstva kot najboljčutljivejši kategoriji ranljivih oseb zagotavlja posebna nastanitev v dijaških domovih. Skladno s sklepom Vlade RS so bili v okviru pilotnega projekta mladoletniki brez spremstva med 1. avgustom 2016 in 31. julijem 2017 nastanjeni v dijaška domova v Postojni ter Novi Gorici. V obeh dijaških domovih sta bila zagotovljena strokovno delo in oskrba mladoletnikov brez spremstva, in sicer 24 ur na dan, vse leto. Posebna pozornost je namenjena povečevanju mladoletnikove kompetentnosti pri izbiri življenjskih možnosti, življenjskega sloga in vrednostnega ter normativnega sistema, ki mu bo olajšala vključitev v slovensko družbo. Pilotni projekt je koordiniral MNZ v sodelovanju s pristojnima ministrstvoma (Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport).³⁴ Po preteku pilotnega projekta se je na podlagi evalvacije Vlada RS odločila, da s projektom nadaljuje v dijaškem domu Postojna in (novoustanovljenemu) UOIM naložila, da do konca leta 2018 v sodelovanju z MNZ, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvom za zdravje vzpostavi sistemsko obliko nastanitve in obravnave mladoletnikov brez spremstva kot ločeno enoto za celovito obravnavo.³⁵

V2. V kolikšni meri je v vaši državi (članici) (npr. v zakonodaji, politikah in/ali načrtih) opredeljen koncept spremenjenega števila prošenj za azil (bodisi občutno povečanje ali zmanjšanje)? Kako je opredeljeno, kakšen je občuten pritok?

Spremenjene razmere na področju migracij določata 10.a in 10.b člena ZTUJ-2.

10.a člen

(spremenjene razmere na področju migracij)

(1) Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, redno spremlja razmere na področju migracij, predvsem na podlagi informacij državnih organov, drugih držav članic Evropske unije in tretjih držav, institucij Evropske unije ter ustreznih mednarodnih in medvladnih organizacij.

(2) Če ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, na podlagi informacij organov in institucij iz prejšnjega odstavka oceni, da bi v Republiki Sloveniji lahko ali da so že nastale razmere, ko bi bila ali sta zaradi spremenjenih razmer na področju migracij, ogrožena javni red ali notranja varnost Republike Slovenije, kar bi lahko otežilo delovanje osrednjih institucij države in zagotavljanje njenih vitalnih funkcij, predlaga Vladi Republike Slovenije, da predlaga Državnemu zboru Republike Slovenije, da upošteva načelo sorazmernosti, odloči o uporabi 10.b člena tega zakona, in sicer najdlje za čas šestih mesecev, in določi območje izvajanja tega ukrepa. Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev z večino glasov vseh poslancev. Državni zbor Republike Slovenije lahko na predlog Vlade Republike Slovenije po istem postopku podaljša uporabo 10.b člena tega zakona, vsakič za najdlje šest mesecev, če za to še vedno obstajajo razlogi. K predlogu za uporabo in podaljšanje uporabe 10.b člena tega zakona pred obravnavo na Vladi Republike Slovenije poda mnenje Svet za nacionalno varnost.

(3) V predlogu iz prejšnjega odstavka ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, pripravi oceno možnih posledic spremenjenih razmer na področju migracij glede vpliva na javni red in notranjo varnost Republike

http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

³⁴ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek:

http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

³⁵ Več informacij na spletni strani MNZ: http://www.mnz.gov.si/si/novinarsko_sredisce/novica/article/12137/10112/.

Slovenije, kar bi lahko otežilo delovanje osrednjih institucij države in zagotavljanje njenih vitalnih funkcij. Pri oceni upošteva razmere v državah, iz katerih tujci nameravajo vstopiti ali so vstopili v Republiko Slovenijo, in stanje na področju migracij v državah v regiji, število nezakonito prebivajočih tujcev in tujcev z odločbo o dovolitvi zadrževanja v Republiki Sloveniji, število prosilcev za mednarodno zaščito in število oseb s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji ter nastanitvene in integracijske zmožnosti Republike Slovenije za vse omenjene kategorije tujcev in možnost izvajanja zakona, ki ureja mednarodno zaščito, ter druge dejavnike, ki bi lahko vplivali na javni red in notranjo varnost.

(4) Vlada Republike Slovenije o izvajanju 10.b člena tega zakona mesečno poroča Državnemu zboru Republike Slovenije. Takoj, ko prenehajo razlogi iz drugega odstavka tega člena in izvajanje 10.b člena tega zakona ni več potrebno, ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, predlaga Vladi Republike Slovenije, da Državnemu zboru Republike Slovenije predlaga, naj odloči o predčasnem prenehanju uporabe 10.b člena tega zakona. K predlogu poda mnenje Svet za nacionalno varnost. Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev z večino glasov vseh poslancev.

(5) Odločitev iz prejšnjega odstavka lahko predlaga tudi najmanj deset poslancev Državnega zbora Republike Slovenije. K predlogu poda mnenje Svet za nacionalno varnost.

(6) O razlogih, uporabi in prenehanju uporabe 10.b člena tega zakona Vlada Republike Slovenije obvesti generalnega sekretarja Sveta Evrope, generalnega sekretarja Organizacije združenih narodov, Visokega komisarja Združenih narodov za begunce in Evropsko komisijo.

10.b člen

(ukrepanje ob spremenjenih razmerah na področju migracij)

(1) Če Državni zbor Republike Slovenije sprejme odločitev iz drugega odstavka prejšnjega člena, policija tujcu, ki ne izpolnjuje pogojev za vstop, ne dovoli vstopa, tujca, ki je po uveljavitvi te odločitve nezakonito vstopil v Republiko Slovenijo in se na območju, na katerem se izvaja ta člen, nahaja nezakonito, pa privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil.

(2) Če tujec, ki poskuša nezakonito vstopiti na mejnem prehodu ali je že nezakonito vstopil na ozemlje Republike Slovenije iz sosednje države članice Evropske unije in se nahaja na območju, na katerem se ta člen izvaja, po uveljavitvi odločitve Državnega zbora Republike Slovenije iz drugega odstavka prejšnjega člena izrazi namero podati prošnjo za mednarodno zaščito, policija izvede identifikacijski postopek in ugotavlja identiteto tujca v skladu z zakonom, ki ureja naloge in pooblastila policije. Ne glede na določbe zakona, ki ureja mednarodno zaščito, policija to namero zavrže kot nedopustno, če v sosednji državi članici Evropske unije, iz katere je tujec vstopil, ni sistemskih pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom in pogoji za sprejem prosilcev, ki bi lahko povzročile nevarnost mučenja, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja, in tujca napoti v to državo. Pritožba zoper sklep ne zadrži izvršitve. O pritožbi odloča ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

(3) Prejšnji odstavek se ne uporablja, kadar bi zdravstveno stanje tujca očitno onemogočalo ukrepanje iz prejšnjega odstavka ali kadar je tujec družinski član tujca, pri katerem ukrepanje ni mogoče zaradi zdravstvenega stanja, ali kadar gre po videzu, obnašanju ali drugih okoliščinah za mladoletnika brez spremstva.

Spremenjene razmere nadalje opredeljuje kontingentni načrt RS za zagotovitev nastanitve in oskrbe v primeru povečanega števila prosilcev za mednarodno zaščito. Skladno z vsebino trenutno veljavnega kontingentnega načrta 1. faza povečanega števila prosilcev za mednarodno zaščito pomeni od 203 do 280 prosilcev za azil v državi. 2. faza je faza izrednega povečanja števila prosilcev za mednarodno zaščito in

predvideva od 280 do 500 prosilcev za azil. Zadnja (3.) faza, ki opredeljuje množični prihod prosilcev, pomeni, da je v državi 500 prosilcev za azil.

V3. Se je vaša država (članica) srečala z obsežnimi spremembami v pritoku prosilcev za azil pred letom 2014 (od leta 2000 naprej, npr. povečan pritok, povezan z vojno v nekdanji Jugoslaviji)? V kolikor je odgovor pritrdilen, kateri ukrepi so bili uvedeni za povečanje pripravljenosti vaše države članice kot odziv na spremenjen pritok prosilcev za azil?

V analiziranem obdobju je bilo leta 2014 v Sloveniji podanih 385 prošenj za mednarodno zaščito, leta 2015 277 prošenj in leta 2016 1.308 prošenj, kar je občutno višje število prošenj od preteklih let – med letoma 2006 ter 2015 se je število prošenj gibalo med 202 (leta 2009) in 579 (leta 2006). Vendar pa je bilo od leta 2000 naprej število prošenj občutno višje; v obdobju med letoma 2000 in 2016 je bilo v Sloveniji podanih v povprečju 1.176,7 prošenj za mednarodno zaščito na leto, najvišje številke so bile zabeležene leta 2000 (9.244 prošenj), 2001 (1.511 prošenj), 2003 (1.101 prošenj), 2004 (1.208 prošenj), 2005 (1.674 prošenj) ter leta 2016 (1.308 prošenj).³⁶

V času med 1992 in 2004 je na področju nastanitve migrantov deloval Urad Vlade RS za priseljevanje in begunce, katerega glavna naloga je bila skrb nad delovanjem nastanitvenih centrov, v katerih so bile nastanjene osebe z začasnim zatočiščem (begunci iz Bosne in Hercegovine ter Hrvaške) skladno z Zakonom o začasnem zatočišču.³⁷ Vladni urad je na začetku upravljal z 58 nastanitvenimi centri širom Slovenije s skoraj 19.000 nastanjenimi osebami. S stabilizacijo situacije v Bosni in Hercegovini se je število nastanjenih oseb ter s tem povezano število centrov zmanjševalo. Vladni urad je leta 1999 pripravil tudi prvi strateški dokument na področju migracij v Sloveniji – Resolucijo o imigracijski politiki RS³⁸ in prve rešitve na področju integracije. Resolucijo o imigracijski politiki RS je opredelila tri glavne stebre migracijske politike v Sloveniji, in sicer zaščito ter pomoč beguncem in prosilcem za azil, vključevanje priseljencev v slovensko družbo ter preprečevanje nezakonitih migracij. Resolucija je prav tako zagotovila normativno in organizacijsko strukturo, potrebno za uspešno ter skladno izvajanje migracijske politike.³⁹ Z novelo Zakona o začasnem zatočišču so bili vzpostavljeni pogoji za integracijo preostalih oseb z začasnim zatočiščem (pridobitev dovoljenja za stalno prebivanje, možnost obiskovanja brezplačnega tečaja slovenskega jezika in opravljanja izpita iz slovenskega jezika), sprejet pa je bil tudi prvi podzakonski akt, ki je urejal pravice ter dolžnosti oseb, ki jim je RS podelila status begunca. Urad za priseljevanje in begunce kot samostojna vladna služba je bil leta 2004 ukinjen, njegovo delovno področje pa je prešlo pod MNZ.⁴⁰ Zaradi povečanega priliva prosilcev za azil v letu 2000 in nezadostnih nastanitvenih zmogljivosti je bil vzpostavljen Azilni dom na novi lokaciji.

Zaradi vse bolj kompleksne dinamike migracijskih tokov, ki zahtevajo nove oblike upravljanja migracij, kot so sodelovanje z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami ter pristop k EU, je bila leta 2002 sprejeta Resolucija o migracijski politiki RS,⁴¹ ki je še konkretnje opredelila dejavnosti in ukrepe za izvajanje

³⁶ MNZ (ND): Statistika. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/tujci_v_sloveniji/statistika/.

³⁷ Uradni list RS, št. 20/97 in 67/02.

³⁸ Uradni list RS, št. 40/99.

³⁹ Več informacij je dostopnih na spletni strani nacionalne kontaktne točke za Evropsko migracijsko mrežo v Sloveniji: <http://emm.si/en/migration-and-slovenia/>.

⁴⁰ UOIM (ND): Zgodovina. Dostopno prek: http://www.uoim.gov.si/si/o_uradu/zgodovina/.

⁴¹ Uradni list RS, št. 106/02.

migracijske politike z uskladitvijo z evropskim pravnim redom ter temeljnimi evropskimi načeli, kot so solidarnost, pravica do svobode gibanja in enakost.⁴²

Leta 2017 je MNZ obeležilo peto obletnico izvajanja programa Začetne integracije priseljencev (tj. tečaj slovenskega jezika in kulture za priseljence). Od začetka izvajanja v letu 2012 do konca junija 2017 se je programa udeležilo več kot 6.500 priseljencev.⁴³

Neodvisni strokovnjak, ki je bil intervjuvan med pripravo študije, je kot ključno spremembo opredelil spremenjen družbeni kontekst: za razliko od leta 2000, ko v javnosti ni bilo občutka izrednih razmer, je bila javnost med letoma 2015 in 2016 zaradi občutka razsežnosti begunskega vala bolj zaskrbljena.

V4. Se je vaša država članica srečala z občutnim nihanjem števila prošelj za azil (povečanjem ali zmanjšanjem) v letih 2014, 2015 in/ali 2016? Prosimo, navedite in pojasnite obdobje(a), v katerih je prišlo do nihanja, in naravo nihanja (povečanje/zmanjšanje). Prosimo, razlikujte med nihanjem v smislu povečanja in zmanjšanja števila prosilcev za azil.

Prosimo, navedite: Da/ Ne

V analiziranem obdobju je prišlo do občutnega povečanja prošelj za mednarodno zaščito leta 2016, ko jih je bilo podanih 1.308 oz. 472,2 % več prošelj kot leta 2015 (277 prošelj) in 339,7 % več prošelj kot leta 2014 (385 prošelj).

V5. V kolikor število prošelj za azil v vaši državi članici v obdobju med letoma 2014–2016 ni občutno nihalo, prosimo, pojasnite, kako in če je odsotnost takega nihanja vplivala na nacionalne politike ter pristope.

/

V6. V kolikšni meri se je sodelovanje na nacionalni ravni (tj. med nacionalnimi organizacijami in organi) v obdobju med letoma 2014–2016 okrepilo kot odziv na spreminjajoč se pritok prosilcev za azil, ki so prihajali v vašo državo članico? Kako je bilo to doseženo?

V letu 2015 se je migrantski val v Evropo izjemno povečal in z vzpostavitvijo t. i. zahodno-balkanske poti dosegel tudi Slovenijo. V prvem valu od 17. do 23. septembra 2015 je v Slovenijo vstopilo 3.615 oseb. Drugi val se je zaradi zaprtja hrvaško-madžarske meje začel 16. oktobra 2015 in trajal do 5. marca 2016. Takrat je ozemlje Slovenije prečkalo okoli 480.000 migrantov, kar je skoraj četrtnina slovenskega prebivalstva. Povprečno je v letu

⁴² Več informacij je dostopnih na spletni strani nacionalne kontaktne točke za Evropsko migracijsko mrežo v Sloveniji: <http://emm.si/en/migration-and-slovenia/>.

⁴³ Več informacij je dostopnih na spletni strani nacionalne kontaktne točke za Evropsko migracijsko mrežo v Sloveniji: <http://emm.si/en/migration-and-slovenia/>.

2015 vsak dan v Slovenijo vstopilo med 2.000 do 3.000 oseb. Največji pritok migrantov je bil na območju občine Brežice, dnevni prihodi so se gibali med 8.000 in 9.000 oseb, občasno tudi 10.000, največ – 12.616 migrantov je vstopilo v Slovenijo 21. oktobra 2015. V letu 2016 je število upadlo na povprečno 1.000 oseb na dan. T. i. zahodno-balkanska migrantska pot je bila zaprta marca 2016. Značilnost obeh valov je, da velika večina migrantov v RS ni želela zaprositi za azil, temveč so želeli čim prej do meje z Avstrijo in naprej proti severu Evrope, tako da so se na ozemlju RS zadrževali le krajši čas, od nekaj ur do dneva ali največ dveh. Po prehodu hrvaško-slovenske meje so bili sprejeti v sprejemne centre, od tam pa prepeljani v nastanitvene centre v notranjosti države oziroma so imeli na severni meji možnost nadaljevati pot v Republiko Avstrijo.⁴⁴ V sprejemnih centrih je bila migrantom s strani policije, civilne zaščite in humanitarnih organizacij nudena osnovna oskrba (hrana, pijača, obleka) ter prva pomoč. Na teh lokacijah je policija ugotavljala status vsakega posameznika.⁴⁵

Prvi migrantski val na t. i. zahodno-balkanski poti je Slovenijo dosegel 17. septembra 2015. Policisti so od tedaj pa do konca 2016 v okviru reguliranega migracijskega toka na zahodno-balkanski poti tako obravnavali 359.583 tujcev. Med njimi je bilo s 46,3 % največ državljanov Sirije, katerim s 30,4 % sledijo državljani Afganistana in 16,5 % državljani Iraka.⁴⁶

Kot odziv na povečano število prihodov beguncev in migrantov v Evropo med letoma 2015 ter 2016 (t. i. begunsko krizo) je Vlada RS junija 2015 sprejela nacionalni t. i. kontingentni načrt RS za zagotovitev nastanitve in oskrbe v primeru povečanega števila prosilcev za mednarodno zaščito. S pripravo kontingentnega načrta je MNZ pričelo že leta 2014. Kontingentni načrt konkretnije določa cilje, ukrepe in udeležbo pristojnih organov ter različne scenarije glede na obseg povečanja števila prosilcev za mednarodno zaščito in vzpostavlja sisteme možnega odzivanja na novo nastale izredne situacije. Poleg uporabe finančnih in kadrovskih virov načrt predvideva tudi uporabo različnih vrst nastanitvenih kapacitet, ki se določajo glede na število prosilcev za mednarodno zaščito z namenom, da se smiselno zapolnijo vse razpoložljive kapacitete, in sicer tako, da se najprej uporabijo nastanitvene kapacitete pristojnih migracijskih organov (Azilni dom, Integracijski hiši v Ljubljani ter Mariboru), sledi uporaba zmogljivosti drugih organov državne uprave, kot skrajni ukrep pa se uporabijo zunanje zmogljivosti, kot so npr. zasebne zmogljivosti, hoteli, nastanitvene kapacitete civilne zaščite itd. Ukrepi, cilji in zmogljivosti so določeni v načrtu tako, da sledijo potrebam, ki jih narekuje pritisk oziroma število prosilcev za mednarodno zaščito v Sloveniji.⁴⁷

Za usklajeno upravljanje migrantske situacije sta bili na vladni ravni ustanovljeni dve koordinacijski skupini, in sicer operativna skupina pod vodstvom državnega sekretarja MNZ ter politična skupina pod vodstvom ministra za zunanje zadeve. Poleg teh dveh skupin je bila aktivirana medresorska analitična skupina, ki je delovala v okviru Nacionalnega centra za krizno upravljanje.⁴⁸

V Sloveniji je urejanje področja migracij v pristojnosti MNZ. Zaradi narave migracij (kratkotrajna oskrba in bivanje migrantov na ozemlju RS) ter bistveno večjega števila migrantov od pričakovanega sta se v obvladovanje migrantske situacije vključili Uprava RS za zaščito in reševanje ter Civilna zaščita, ki ob večjih naravnih in drugih nesrečah skrbi tudi za postavitve začasnih bivališč. Vlada RS je septembra 2015 določila, da za vzpostavitev začasnih namestitvenih centrov za migrante in njihovo oskrbo skrbi Civilna zaščita v sodelovanju z drugimi

⁴⁴ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

⁴⁵ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

⁴⁶ Policija (2016): Poročilo o delu policije za 2015. Dostopno prek: https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPorocilo2015_popravljeno.pdf.

⁴⁷ MNZ (2016): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2015. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/Statisticko_porocilo_-_SLO_2015_25052016.pdf.

⁴⁸ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

pristojnimi ministrstvi ter nevladnimi in drugimi organizacijami. Naloga je vključevala sprejem in nastanitev migrantov, oskrbo s hrano, vodo, higienskimi potrebščinami ter drugimi osnovnimi pripomočki za življenje (obleka, obutev idr.), laično prvo pomoč, varovanje, zagotavljanje čiščenja in priprave prostorov po odhodu migrantov za sprejem ter namestitvev novih in druge naloge po potrebi. Skupaj je bilo v Sloveniji v času migrantske situacije vzpostavljenih pet sprejemnih centrov (vodila jih je policija, za oskrbo je skrbel Civilna zaščita enako kot v namestitvenih centrih) in skupaj enajst namestitvenih centrov. Najbolj obremenjeni so bili centri v Brežicah, na Dobovi, v Šentilju, Gornji Radgoni, Lendavi, na Vrhniki, občasno so bili uporabljeni tudi drugi. Posebno ranljive skupine (družine z majhnimi otroki) so bile nameščene v namestitvenem centru v Logatcu.⁴⁹

Obsežnost migracijske situacije je narekovala angažiranje dodatnih sil in sredstev, med drugim z vpoklicem pomožnih policistov; v aktivnosti so se vključili tudi člani Zveze častnikov Slovenije, Zveze veteranov vojne za Slovenijo in v večjem obsegu, za logistično pomoč, tudi gasilci. Za pomoč je bila zaprosena tudi širša mednarodna skupnost.⁵⁰

Ministrstvo za zunanje zadeve je na ravni političnega direktorja sklicevalo koordinacijske sestanke z vsemi resorji, vključenimi v zagotavljanje mednarodne pomoči, in Stalnim predstavništvom RS pri EU v Bruslju. Slovenija je namreč skladno z odločitvijo Vlade RS zaprosila za več vrst pomoči, ki so jo koordinirali različni resorji.⁵¹

- materialno-tehnična sredstva za delovanje namestitvenih/sprejemnih centrov (šotori, naprave za ogrevanje, kompleti za spanje, enote za pitno vodo, sušilniki zraka idr.), sredstva za oskrbo beguncev (higienski, zdravstveni pripomočki, odeje idr.), zaščitna sredstva za delo v centrih (zaščitna oblačila, maske, rokavice idr.), in sicer prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite ter na dvostranski ravni: koordinacija Uprava RS za zaščito in reševanje;
- pomoč policijskega osebja in v opremi: koordinacija MNZ;
- pomoč zdravstvenega osebja in opreme: koordinacija Ministrstvo za zdravje; vojaški del zdravstvene pomoči je koordiniralo Ministrstvo za obrambo; manjši del zdravstvene opreme s posredovanjem Uprave RS za zaščito in reševanje;
- finančna pomoč iz skladov in mehanizmov EU (skladi za azil ter migracije, notranjo varnost, evropski sklad za regionalni razvoj), Razvojne banke Sveta Evrope idr.: koordinacija Urad predsednika Vlade RS, MNZ, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Ministrstvo za finance in Uprava RS za zaščito in reševanje.

V povprečju je pri zagotavljanju namestitve in oskrbe migrantov dnevno sodelovalo 450 pripadnikov Civilne zaščite, humanitarnih organizacij ter prostovoljcev, poleg tega pa je bilo v sprejem migrantov vsak dan vključenih 500–1.000 policistov ob podpori povprečno 460 vojakov.⁵²

V7. V kolikšni meri se je vaša država članica v obdobju med letoma 2014–2016 posvetovala z drugimi državami članicami, zlasti glede obravnave spreminjajočega se pritoka? Če je posvetovanjem sledilo

⁴⁹ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

⁵⁰ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

⁵¹ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

⁵² Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

sodelovanje, prosimo, pojasnite, na katerih področjih je bilo sodelovanje med državami članicami najbolj učinkovito?

Sodelovanje je bilo vzpostavljeno tako na bilateralni ravni (z državami na zahodno-balkanski migracijski poti) kot multilateralno. Sodelovanje je potekalo med ministri, med generalnimi direktorji policij, na operativni ravni in z veleposlaniki. Organizirana so bila delovna srečanja in sestanki tako v Sloveniji kot tudi v drugih državah, ki so se spopadale z migracijsko problematiko. Ministrica za notranje zadeve je bila dnevno v stiku s kolegico iz Avstrije, s katero sta se obveščali o vseh aktivnostih in usklajevali ukrepe. Prav tako se je ministrica za notranje zadeve srečala s hrvaškim ministrom za notranje zadeve, generalni direktor policije pa se je redno udeleževal

pogostih srečanj šefov policij ob t. i. zahodno-balkanski poti, na katerih so se dogovarjali o praktičnem izvajanju ukrepov, sprejetih na višjih ravneh.⁵³

V okviru sheme EU za premestitve in trajne preselitve prosilcev za mednarodno zaščito ter beguncev se je Slovenija zavezala, da bo zagotovila premestitev skupno 218 oseb iz Italije in 349 oseb iz Grčije ter preselitev 20 oseb v okviru trajne preselitve iz tretjih držav.⁵⁴ Vlada RS je 4. avgusta 2016 sprejela sklep, da se na podlagi sporazuma EU–Turčija skupno sprejme 60 državljanov tretjih držav, ki se jim lahko prizna status begunca.⁵⁵ V letu 2015 je Urad za migracije MNZ pripravil Izvedbeni načrt premestitve iz Italije in Grčije in trajne preselitve iz tretjih držav, ki se lahko ob spremembi obveznih kvot po potrebi ustrezno prilagodi.⁵⁶ Marca 2016 je Vlada RS ustanovila medresorsko delovno skupino za koordinacijo izvedbenega načrta, ki vključuje predstavnike MNZ, Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstva za obrambo ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.⁵⁷ Slovenija je postopke premestitve začela izvajati marca 2016 s prvo najavo Italiji in Grčiji. V letu 2016 so bili izvedeni trije postopki premestitve, v katerih je bilo 23 državljanov Eritreje premeščeni iz Italije in 84 državljanov Sirije ter 17 državljanov Iraka premeščeni iz Grčije. Do konca decembra 2016 je bilo odločeno o 93 prošnjah, od katerih je bil 87 osebam priznan status begunca, petim je bila prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena, v enem primeru pa je bil izdan sklep o ustavitvi postopka zaradi samovoljne zapustitve azilnega doma. Slovenija je do konca leta 2016 premestila 124 oseb, kar glede na zavezo Slovenije predstavlja 21,87 % oseb.⁵⁸

V8. V kolikšni meri so ukrepi, sprejeti v sosednjih državah članicah (ali drugih državah članicah EU na splošno), vplivali na politike in prakse vaše države članice, četudi se vaša država članica ni srečala s spremenjenim pritokom?

V letu 2015 se je migrantski val v Evropo izjemno povečal in z vzpostavitvijo t. i. zahodno-balkanske poti dosegel tudi Slovenijo. Povečan pritok prosilcev za azil v Slovenijo je bil v največji meri posledica zaprtja madžarskih meja (gradnja zidu) in zaostritve madžarske azilne zakonodaje. V prvem valu od 17. do 23. septembra 2015 je v Slovenijo vstopilo 3.615 oseb. Drugi val se je zaradi zaprtja hrvaško-madžarske meje začel 16. oktobra 2015 in trajal do 5. marca 2016. Takrat je ozemlje Slovenije prečkalo okoli 480.000 migrantov, kar je skoraj četrtina slovenskega prebivalstva. Povprečno je v letu 2015 vsak dan v Slovenijo vstopilo med 2.000 in 3.000 oseb. Največji pritok migrantov je bil na območju občine Brežice, dnevni prihodi so se gibali med 8.000 in 9.000 oseb, občasno tudi 10.000, največ – 12.616 migrantov je vstopilo v Slovenijo 21. oktobra 2015. V letu 2016 je število upadlo na povprečno 1.000 oseb na dan.⁵⁹

Slovenija je svoje aktivnosti prilagajala tudi odzivom sosednjih držav, še posebej Avstrije in Hrvaške. Tako je Slovenija v odgovor na nepripravljenost Hrvaške, da begunski tok usmerja in zagotovi nadzorovan vstop v RS, ob slovensko-hrvaški meji postavila žično ograjo, ki (še danes) onemogoča vstop v Slovenijo preko t. i. zelene meje. V novembru 2015 sta Avstrija in Nemčija napovedali omejitev dnevnega sprejema beguncev, čemur se je morala prilagoditi tudi Slovenija ter zagotoviti večje število nastanitvenih kapacitet.

Pri oceni neodvisni strokovnjak poudarja, da je v primeru migracijskega/begunskega vala v obdobju med letoma 2015 in 2016 šlo za večplastno, multivektorsko ter večnacionalno krizo. Kriza je obsegala celo regijo in ukrepi posamezne države so vplivali na situacijo v državah v regiji. Po njegovem mnenju⁶⁰ je manjkala celovita politika

⁵³ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

⁵⁹ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

soočanja s tem problemom, tako na ravni EU kot na ravni držav v regiji. Ko je bila politika oblikovana (tj. zaprtje balkanske migracijske poti in ostali ukrepi), se je ta pot dejansko zaprla. Dokler pa te koordinacije ni bilo, se vsaka država sama ni mogla uspešno soočiti s krizo, zato je bila tako za Slovenijo kot državo članico kot tudi EU soočanje z migracijskim valom koristna izkušnja.

-
- ⁵⁵ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.
- ⁵⁶ MNZ (2016): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2015. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/Statisticno_porocilo_-_SLO_2015_25052016.pdf.
- ⁵⁷ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.
- ⁵⁸ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.
- ⁵⁹ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.
- ⁶⁰ Kot tudi po mnenju številnih domačih in tujih analitikov ter strokovnjakov.

Sklop 2: Pregled nacionalnih odzivov v obdobju med letoma 2014–2016**2.1. SPREJETI UKREPI, NJIHOV VPLIV IN ODZIVI NA SPREMENJEN PRITOK V DRŽAVAH ČLANICAH, KI SO SE SOOČALE S SPREMENJENIM PRITOKOM PROSILCEV ZA AZIL**

V9. Prosimo, navedite v spodnji tabeli, na katera specifična področja je vplival spremenjen pritok prosilcev za azil v vaši državi (članici), ki jih je prepoznala vaša država članica.

Področje	Neposreden vpliv (da/ne)	Časovno obdobje (kdaj)	Zelo kratko pojasnilo v kratkih naslovih (kolikšen in kakšen je bil vpliv, vključno s tem, ali gre za povečanje/zmanjšanje)
1. Mejni nadzor	Da	September 2015	<p><i>Povečan pritok prosilcev za azil</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - intenzivirani so bili operativno-taktični ukrepi glede preprečevanja nedovoljenih migracij pri varovanju zunanje meje in izravnalnih ukrepih - vzpostavljen mejni nadzor na notranji meji z Madžarsko - vzpostavljeno redno spremljanje migracij z izmenjavo informacij in statističnih podatkov med Avstrijo, Madžarsko, Hrvaško ter Slovenijo in preko sodelovanja v okviru Agencije za vodenje operativnega sodelovanja na zunanjih mejah EU⁶¹ - postavitve tehničnih ovir, tj. 200 kilometrov dolge ograje iz rezilne žice na meji s Hrvaško - evidentiranje oseb zaradi zagotavljanja nacionalne varnosti in boja proti terorizmu ter združevanja družin - prerazporeditev policistov, vpoklic posebnih policijskih enot in vojske ter pomoč posebnih policijskih enot iz drugih držav članic EU

⁶¹ European Border and Coast Guard Agency.

2. Sprejemni centri/namestitvene ureditve in druge nastanitve	Da	September 2015	<p><i>Povečan pritok prosilcev za azil</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - povečanje kapacitet za sprejem/registracijo migrantov in namestitvenih kapacitet - za potrebe učinkovite in hitre registracije tujcev izdelan poseben računalniški program, ki ima neposredno povezavo s policijskimi evidencami za preverjanje oseb ter izdajo odločbe o dovolitvi zadrževanja na območju RS
3. Širše sprejemne storitve (socialne storitve, zdravstvene storitve), pravice, ki so zagotovljene prosilcem	Da	September 2015	<p><i>Povečan pritok prosilcev za azil</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - povečan obseg in intenzivnost storitev ob podpori mednarodnih, humanitarnih ter nevladnih organizacij
4. Postopek registracije prosilcev za azil	Ne	/	/
5. Azilni postopek (na prvi in drugi stopnji)	Ne	/	/
6. Infrastruktura, zaposleni in kompetence pristojnih organov	Da	September 2015	<p><i>Povečan pritok prosilcev za azil</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - povečanje in prerazporeditev človeških virov - krepitev registracijskih in nastanitvenih zmogljivosti - zgoraj navedene spremembe v pooblastilih Slovenske vojske pri podpori policije pri mejnem nadzoru - okrepljeno medresorsko sodelovanje z vzpostavljenim rednim usklajevanjem
7. Organi pregona	Da	September 2015	<p><i>Povečan pritok prosilcev za azil</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - povečanje števila policistov z vpoklicem rezervistov, vojske in

			posebnih policijskih enot iz drugih držav članic EU
8. Integracijski ukrepi za prosilce za azil	Ne	/	/

V10. Izpolnite spodnjo tabelo o posebnih elementih ukrepov, navedenih v prejšnji tabeli.

Ukrep 1	1. <u>Mejni nadzor</u>	
	a) Leto in mesec, ko je bil ukrep vzpostavljen	September 2015
	b) Tipologija ukrepov	
	Ukrep po <u>povečanju</u> ali <u>zmanjšanju</u> števila	Povečanje
	<u>Nov ukrep</u> ali <u>sprememba obstoječega ukrepa</u>	Nov ukrep
	<u>Strukturni</u> ali <u>ad-hoc</u> (začasni) ukrep	Začasni ukrep
	Vrsta ukrepa: - <u>(nacionalni) akcijski načrt</u> - <u>zakonodajni instrumenti</u> - posebna medinstitucionalna/večagencijska <u>delovna skupina</u> o razmerah - <u>mehki ukrepi</u> (priročniki, okrožnice, smernice/navodilo o politiki/za zaposlene, zaposlitev novih oseb) - <u>virji</u> (zaposleni ali financiranje) - <u>krizni/kontingentni načrt</u> - drugo, prosimo, navedite	<p>Ukrep vzpostavitve (poostitve) mejnega nadzora je bil sprejet na podlagi sklepa Vlade RS.</p> <p>Izdelani in medresorsko so bili usklajeni različni kontingenti načrti za odziv na nesorazmerno povečanje števila beguncev.</p> <p>Sprejeti so bili postopkovniki za obravnavo beguncev.</p> <p>Pripravljena je bila vsebina letaka za seznanitev beguncev z ukrepi in postopki.</p> <p>Izdelana je bila ocena ogroženosti.</p> <p>Prerazporeditve policistov, vpoklici rezervistov, posebnih policijskih enot in vojske, zagotovljena je bila pomoč posebnih policijskih enot iz drugih držav članic EU.</p> <p>Za izvajanje teh ukrepov je bilo predvideno črpanje proračunskih rezerv na postavki za migracije.</p>

	Drugi elementi	
	c) splošen cilj ukrepa (kaj je bil namen?)	Omejitev nedovoljenega prehajanja državne in zunanje schengenske meje.
	d) predvideno in dejansko trajanje ukrepa	September 2015 – še traja.
	e) ključni elementi ukrepa (opis ukrepa)	Vzpostavitev sistematične kontrole na mejnih prehodih, postavitve 200 kilometrov dolge ograje iz rezilne žice na slovensko-hrvaški meji, registracija beguncev.
	f) organi, vključeni v <u>pripravo/oblikovanje</u> ukrepa	MNZ (Policija)
	g) organi, vključeni v <u>predlaganje in odobritev</u> vsakega ukrepa	MNZ (Policija)
	h) organi, ki izvajajo ukrepe	Policija, Slovenska vojska
	i) drugo	/

Ukrep 2	2. <u>Sprejemni centri</u> /namestitvene ureditve in druge nastanitve	
	a) Leto in mesec, ko je bil ukrep vzpostavljen	September 2015
	b) Tipologija ukrepov	
	Ukrep po <u>povečanju</u> ali <u>zmanjšanju</u> števila	Povečanje

Spremembe v pritoku prosilcev za azil v obdobju 2014–2016: odziv držav članic

<p><u>Nov ukrep ali sprememba obstoječega ukrepa</u></p>	<p>Nov ukrep</p>
<p><u>Strukturni ali ad-hoc (začasni) ukrep</u></p>	<p>Začasni ukrep</p>
<p>Vrsta ukrepa: - <u>(nacionalni) akcijski načrt</u> - <u>zakonodajni instrumenti</u> - posebna medinstitucionalna/večagencijska delovna skupina o razmerah - <u>mehki ukrepi</u> (priročniki, okrožnice, smernice/navodilo o politiki/za zaposlene, zaposlitev novih oseb) - <u>viri</u> (zaposleni ali financiranje) - <u>krizni/kontingentni načrt</u> - drugo, prosimo, navedite</p>	<p>Sprejemne in nastanitvene kapacitete so bile vzpostavljene na podlagi sklepov Vlade RS, njihovo upravljanje je bilo v domeni Uprave RS za zaščito in reševanje (Ministrstvo za obrambo). Aktivnosti in naloge so bile usklajevanje znotraj širše koordinacijske skupine, v kateri so sodelovale tudi humanitarne ter nevladne organizacije.</p> <p>Aktivacija Državnega načrta ob potresu za smiselno izvajanje ukrepov zagotavljanja oskrbe migrantov.</p> <p>Zagotovitev virov iz državnih rezerv, prostovoljsko delo in donacije posameznih (mednarodnih) organizacij.</p>
<p>Drugi elementi</p>	
<p>c) splošen cilj ukrepa (kaj je bil namen?)</p>	<p>Vzpostavitev centrov za registracijo in kratkotrajne nastanitve beguncev, osnovna oskrba beguncev.</p>
<p>d) predvideno in dejansko trajanje ukrepa</p>	<p>September 2015 – marec 2016.</p>
<p>e) ključni elementi ukrepa (opis ukrepa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Registracija, - oskrba z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, - nujna zdravstvena oskrba, - izdaja dovoljenja za zadrževanje na območju RS.

Spremembe v pritoku prosilcev za azil v obdobju 2014–2016: odziv držav članic

	f) organi, vključeni v <u>pripravo/oblikovanje</u> ukrepa	MNZ
	g) organi, vključeni v <u>predlaganje in odobritev</u> vsakega ukrepa	MNZ
	h) organi, ki izvajajo ukrepe	Uprava RS za zaščito in reševanje, policija, vojska (zagotavljanje varnosti), Ministrstvo za javno upravo, Finančna uprava RS.
	i) drugo	/

Ukrep 3	3. <u>Širše sprejemne storitve</u> (socialne storitve, zdravstvene storitve), pravice, ki so zagotovljene prosilcem	
	a) Leto in mesec, ko je bil ukrep vzpostavljen	September 2015
	b) Tipologija ukrepov	
	Ukrep po <u>povečanju</u> ali <u>zmanjšanju</u> števila	Povečanje
	<u>Nov ukrep</u> ali <u>sprememba obstoječega ukrepa</u>	Nov ukrep
	<u>Strukturni</u> ali <u>ad-hoc</u> (začasni) ukrep	Začasni ukrep
	Vrsta ukrepa: - <u>(nacionalni) akcijski načrt</u> - <u>zakonodajni instrumenti</u> - posebna medinstitucionalna/večagencijska <u>delovna skupina</u> o razmerah - <u>mehki ukrepi</u> (priročniki, okrožnice,	<ul style="list-style-type: none"> - Dogovor med MNZ, širšo koordinacijsko skupino (vključno z nacionalnimi in mednarodnimi nevladnimi ter humanitarnimi organizacijami). - Priročniki, okrožnice, usmeritve, navodila.

Spremembe v pritoku prosilcev za azil v obdobju 2014–2016: odziv držav članic

<p>smernice/navodilo o politiki/za zaposlene, zaposlitev novih oseb)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>vir</u> (zaposleni ali financiranje) - <u>krizni/kontingentni načrt</u> - drugo, prosimo, navedite 	<ul style="list-style-type: none"> - Prostovoljci, javna dela. - Izdana odredba in Navodilo za povračilo stroškov, nastalih kot posledica migrantskega toka, na podlagi katerega so pristojni organi uveljavljali povračila (Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za javno upravo ...). - Materialna in finančna pomoč zagotovljena tudi s strani mednarodne skupnosti ter humanitarnih organizacij. - Zdravila in medicinski pripomočki iz blagovnih rezerv RS, delo zdravstvenega osebja iz proračuna Ministrstva za zdravje.
Drugi elementi	
<p>c) splošen cilj ukrepa (kaj je bil namen?)</p>	<p>Ustrezna oskrba beguncev, humanitarna pomoč</p>
<p>d) predvideno in dejansko trajanje ukrepa</p>	<p>September 2015 – marec 2016.</p>
<p>e) ključni elementi ukrepa (opis ukrepa)</p>	<p>Zagotavljanje življenjskih potrebščin, osnovne socialne storitve, iskanje družin, prepoznavna ranljivosti.</p>
<p>f) organi, vključeni v <u>pripravo/oblikovanje</u> ukrepa</p>	<p>MNZ (Policija), Uprava RS za zaščito in reševanje</p>
<p>g) organi, vključeni v <u>predlaganje in odobritev</u> vsakega ukrepa</p>	<p>MNZ (Policija), Uprava RS za zaščito in reševanje</p>
<p>h) organi, ki izvajajo ukrepe</p>	<p>MNZ (Policija), Uprava RS za zaščito in reševanje, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.</p>
<p>i) drugo</p>	<p>/</p>

Ukrep 6	6. <u>Infrastruktura</u> , zaposleni in kompetence pristojnih organov	
	a) Leto in mesec, ko je bil ukrep vzpostavljen	September 2015
	b) Tipologija ukrepov	
	Ukrep po <u>povečanju</u> ali <u>zmanjšanju</u> števila	Povečanje
	<u>Nov ukrep</u> ali <u>sprememba obstoječega ukrepa</u>	Nov ukrep
	<u>Strukturni</u> ali <u>ad-hoc</u> (začasni) ukrep	Začasni ukrep
	Vrsta ukrepa: - <u>(nacionalni) akcijski načrt</u> - <u>zakonodajni instrumenti</u> - posebna medinstitucionalna/večagencijska <u>delovna skupina</u> o razmerah - <u>mehki ukrepi</u> (priročniki, okrožnice, smernice/navodilo o politiki/za zaposlene, zaposlitev novih oseb) - <u>virji</u> (zaposleni ali financiranje) - <u>krizni/kontingentni načrt</u> - drugo, prosimo, navedite	Na podlagi dogovorov med Vlado RS in Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je bil oblikovan program javnih del z nazivom Pomoč pri obvladovanju migracijskih tokov, ki se je izvajal od novembra 2015 dalje. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Slovenska prostovoljska mreža sta zagotovili koordinatorje prostovoljcev za delo z begunci.
	Drugi elementi	
	c) splošen cilj ukrepa (kaj je bil namen?)	Podpora odzivu na povečan migracijski tok, vzpostavitev medresorsko koordiniranega sistema sprejema in oskrbe beguncev.

Spremembe v pritoku prosilcev za azil v obdobju 2014–2016: odziv držav članic

	d) predvideno in dejansko trajanje ukrepa	September 2015 – marec 2016.
	e) ključni elementi ukrepa (opis ukrepa)	Zagotavljanje začasne nastanitve in oskrbe beguncev s pomočjo prostovoljcev. V koordinacijo, informiranje in sprejem beguncev vključenih 260 dolgotrajno brezposelnih oseb (javna dela).
	f) organi, vključeni v <u>pripravo/oblikovanje</u> ukrepa	Vlada RS, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
	g) organi, vključeni v <u>predlaganje in odobritev</u> vsakega ukrepa	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
	h) organi, ki izvajajo ukrepe	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
	i) drugo	/

Ukrep 7	7. <u>Organi pregona</u>	
	a) Leto in mesec, ko je bil ukrep vzpostavljen	September 2015
	b) Tipologija ukrepov	
	Ukrep po <u>povečanju</u> ali <u>zmanjšanju</u> števila	Povečanje
	<u>Nov ukrep</u> ali <u>sprememba obstoječega ukrepa</u>	Nov ukrep

Spremembe v pritoku prosilcev za azil v obdobju 2014–2016: odziv držav članic

<u>Strukturni</u> ali <u>ad-hoc</u> (začasni) ukrep	Začasni ukrep
Vrsta ukrepa: - <u>(nacionalni) akcijski načrt</u> - <u>zakonodajni instrumenti</u> - posebna medinstitucionalna/večagencijska <u>delovna skupina</u> o razmerah - <u>mehki ukrepi</u> (priročniki, okrožnice, smernice/navodilo o politiki/za zaposlene, zaposlitev novih oseb) - <u>virji</u> (zaposleni ali financiranje) - <u>krizni/kontingentni načrt</u> - drugo, prosimo, navedite	Kontingenti načrt za izvajanje aktivnosti na strani Policije. Zakon o organizaciji in delu Policije, Zakon o obrambi. Premestitve, vključitev pomožnih policistov, posebnih policijskih enot, vojske, zaposlenih na Finančni upravi RS in posebnih policijskih enot drugih držav članic EU.
Drugi elementi	
c) splošen cilj ukrepa (kaj je bil namen?)	Izvajanje poostrelega nadzora državne meje, registracija beguncev.
d) predvideno in dejansko trajanje ukrepa	September 2015 – marec 2016.
e) ključni elementi ukrepa (opis ukrepa)	Povečano število oseb, vključenih v izvajanje mejnega nadzora.
f) organi, vključeni v <u>pripravo/oblikovanje</u> ukrepa	MNZ
g) organi, vključeni v <u>predlaganje in odobritev</u> vsakega ukrepa	MNZ
h) organi, ki izvajajo ukrepe	MNZ, policija, vojska, Finančna uprava RS.

Spremembe v pritoku prosilcev za azil v obdobju 2014–2016: odziv držav članic

	i) drugo	/
--	----------	---

V11. V kolikšni meri so uvedene ukrepe izvajale nedržavne entitete po pooblastilu državnega organa prek financiranja ali projekta/z zakonom/ukrepom?

Področje	Obseg vključenosti nedržavnih subjektov (v kolikor da, do kakšne mere)
Mejni nadzor	Ne
Sprejemni centri/namestitvene ureditve in druge nastanitve	Ne
Širše sprejemne storitve (socialne storitve, zdravstvene storitve), pravice, ki so zagotovljene prosilcem	<p>Da</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktivnosti logistične oskrbe nastanitvenih in sprejemnih centrov ter zagotavljanje humanitarne pomoči (oskrba migrantov s hrano, vodo, higienskimi in drugimi najnujnejšimi pripomočki, obleko, odejami ter drugimi potrebščinami, vzpostavitev brezžičnih vstopnih točk v internetno omrežje in postavitve polnilnih postaj za mobilne naprave) - zagotavljanje prevajanja in pravne pomoči - posebna oskrba otrok in doječih mater - zdravstvena oskrba migrantov
Postopek registracije prosilcev za azil	Ne
Azilni postopek (na prvi in drugi stopnji)	Ne
Infrastruktura, zaposleni in kompetence pristojnih organov	<p>Da</p> <p>Slovenska mreža prostovoljskih organizacij je izvajala koordinacijo prostovoljcev, ki so prihajali tudi iz javnih služb, in posameznikov, ki so imeli dovoljenje za vključitev v delo na terenu.</p>
Organi pregona	Ne
Takojšnji integracijski ukrepi za prosilce za azil	Ne

V12. Glede na vpliv nihanja pritoka na lokalne oblasti: kako in do kakšne mere so na lokalne oblasti vplivali ukrepi, ki jih je sprejela vlada/pristojni nacionalni organi? Koliko so lahko lokalne oblasti vplivale na ta postopek?

Področje	Vpliv na lokalne oblasti	Vpliv na postopek
Mejni nadzor	Da <ul style="list-style-type: none"> - postavitve registracijskih centrov na obmejnih področjih - postavitve žičnate ograje 	Ne
Sprejemni centri/namestitvene ureditve in druge nastanitve	Ne <ul style="list-style-type: none"> - uporaba nastanitvenih kapacitet in zemljišč v lasti države na območjih lokalnih skupnosti 	Da
Širše sprejemne storitve (socialne storitve, zdravstvene storitve), pravice, ki so zagotovljene prosilcem	Ne	Ne
Postopek registracije prosilcev za azil	Ne	Ne
Azilni postopek (na prvi in drugi stopnji)	Ne	Ne
Infrastruktura, zaposleni in kompetence pristojnih organov	Ne	Ne
Organi pregona	Ne	Ne
Integracijski ukrepi za prosilce za azil	Ne	Ne

2.2. ZMANJŠANJE ALI UKINITEV UKREPOV PO UPADU V ŠTEVILU PROŠENJ ZA AZIL

V13. Številne države članice so v tretjem in četrtem četrtletju leta 2016 zabeležile upad v pritoku prošenj za azil, medtem ko se je v nekaterih državah članicah število prošenj v obdobju med letoma 2014 in 2016 zmanjšalo v določenih intervalih. Če je vaša država (članica) zabeležila nižje število prošenj za azil, je to pomenilo spremembe (v obsegu) predhodno prilagojenih ali uvedenih ukrepov?

Število vloženih prošenj za mednarodno zaščito je bilo v letu 2016 najvišje v prvem četrtletju (490 prošenj), tj. pred zaprtjem t. i. zahodno-balkanske poti, nekaj nižje pa v zadnjem četrtletju (421 prošenj). Število prošenj je bilo najnižje v drugem četrtletju (122), v tretjem četrtletju pa je bilo vloženih 275 prošenj za azil. Novo vzpostavljeni izpostavi Azilnega doma na Kotnikovi ulici v Ljubljani in v Logatcu sta ostali v uporabi celo leto 2016.

Ukrep »Podpora sprejemnim zmogljivostim, ki so vzpostavljene za obvladovanje in upravljanje množičnega prihoda državljanov tretjih držav na slovenski schengenski meji« je finančno podprl napotitev pomožnih policistov ter policistov posebnih policijskih enot, ki so bili aktivirani v pomoč rednim policijskim silam v sprejemnih centrih ob slovenski schengenski meji z Republiko Hrvaško, in je trajal od 20. septembra 2015 do 31. marca 2016. V okviru ukrepa »Vzpostavitev novih in upravljanje obstoječih nastanitvenih zmogljivosti za obvladovanje in upravljanje množičnega prihoda državljanov tretjih držav ob slovenski schengenski meji«, ki je trajal od 20. septembra 2015 do 31. marca 2016, je bila zagotovljena finančna podpora za najem nastanitvenih objektov. Ukrep je vključeval tudi sofinanciranje prevozov migrantov iz sprejemnih centrov ob slovenski schengenski meji v nastanitvene objekte in kapacitete v notranjosti države.⁶²

V14. V kolikšni meri je zmanjšanje vplivalo na prilagoditev ali ukinitvev/odpravo ukrepov iz obdobja povečanja števila prošenj?

Ukrep »Podpora sprejemnim zmogljivostim, ki so vzpostavljene za obvladovanje in upravljanje množičnega prihoda državljanov tretjih držav na slovenski schengenski meji« je finančno podprl napotitev pomožnih policistov ter policistov posebnih policijskih enot, ki so bili aktivirani v pomoč rednim policijskim silam v sprejemnih centrih ob slovenski schengenski meji z Republiko Hrvaško, in je trajal od 20. septembra 2015 do 31. marca 2016. V okviru ukrepa »Vzpostavitev novih in upravljanje obstoječih nastanitvenih zmogljivosti za obvladovanje in upravljanje množičnega prihoda državljanov tretjih držav ob slovenski schengenski meji«, ki je trajal od 20. septembra 2015 do 31. marca 2016, je bila zagotovljena finančna podpora za najem nastanitvenih objektov. Ukrep je vključeval tudi sofinanciranje prevozov migrantov iz sprejemnih centrov ob slovenski schengenski meji v nastanitvene objekte in kapacitete v notranjosti države.⁶³

⁶² Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

⁶³ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

V15. V kolikšni meri je zmanjšanje privedlo do spremembe političnih in upravnih prednostnih nalog glede sprejetih ukrepov (npr. od azilnega postopka do integracije in/ali postopka vračanja)?

Po zaprtju t. i. zahodno-balkanske begunske poti se je azilni sistem soočal s povečanim številom prošelj za azil. Prosilci za azil, ki jim je bil priznan status mednarodne zaščite, so vključeni v integracijske programe, zavrženim prosilcem za azil pa je izdana odločba o vrnitvi. MNZ še naprej izvaja programe vključevanja, ki so se izkazali kot učinkoviti (npr. celostna pomoč pri vključevanju, učenje slovenskega jezika, psihosocialna pomoč), ki jih izvajajo nevladne in druge organizacije v lokalnih okoljih.⁶⁴

V16. V kolikšni meri je upad privedel do ukrepov (in/ali razprav) o ohranjanju vzpostavljenih vstopnih, nastanitvenih in integracijskih zmogljivosti ter ohranjanju pridobljenega strokovnega znanja (npr. redno usposabljanje nekdanjega osebja, vzdrževanje infrastrukture, povečanje zmogljivosti v okviru drugih sprejemnih postopkov, kot je trajna nastanitev, premestitev, humanitarni sprejem)?

Junija 2017 je bil ustanovljen UOIM, ki je pristojen tudi za upravljanje nastanitvenih zmogljivosti. Ustanovitev UOIM kot posebne vladne službe je izhajala iz potrebe po usmerjenem in nadzorovanem delovanju na področju oskrbe migrantov, ki vstopijo na ozemlje RS. Osrednja naloga UOIM je skrb za oskrbo in nastanitev tujcev, ki jim je v Sloveniji dovoljeno zadrževanje, razseljenih oseb, oseb z začasno zaščito, prosilcev za mednarodno zaščito ter oseb s priznano mednarodno zaščito. UOIM skrbi tudi za integracijo določenih skupin migrantov, ki zajema vse vidike vključevanja migrantov v družbo: nastanitev, zdravstveno oskrbo, vključevanje v izobraževalne in delovne procese. Ker gre pri tem za usklajevanje dela in nalog tudi drugih državnih organov, nevladnih, mednarodnih ter drugih organizacij, je to učinkoviteje zagotoviti v okviru UOIM kot vladne službe kot pa v okviru posameznega ministrstva. Pomembna naloga UOIM je tudi organiziranje in upravljanje kapacitet (azilni domovi, integracijske hiše ter nastanitveni centri) za nastanitev in oskrbo oseb, ki jim je priznana začasna zaščita, razseljenih oseb, tujcev, ki jim je dovoljeno zadrževanje, prosilcev za mednarodno zaščito ter oseb s priznano mednarodno zaščito.⁶⁵

V primeru obsežnejših nezakonitih migracij bi bili ponovno vzpostavljeni sprejemno-registracijski centri na nekaterih točkah ob meji s Hrvaško. Centri sočasni, aktivirani bi bili po potrebi, namen njihove vzpostavitve pa bi bil tudi zagotavljanje varnosti prebivalcev obmejnih območij. Osebe, ki jih policija prestreže pri prehodu meje, je namreč smiselno obravnavati čim bližje meji in kraju vrnitve Hrvaški. V sprejemno-registracijskih centrih se bodo migranti zadrževali le kratek čas, največ do 72 ur, njihovo gibanje pa bo omejeno. V tem času bodo bodisi vrnjeni v (varno) državo, iz katere so nezakonito vstopili v Slovenijo, bodisi nameščeni v Center za tujce oziroma azilni dom, če bodo zaprosili za mednarodno zaščito. Sprejemno-registracijski centri bodo torejčasne narave, zaprtega tipa in vseskozi pod nadzorom policije. Ukinjeni bodo takoj, ko ne bo več potrebe za njihovo delovanje. V centrih bo migrantom nudena nujna medicinska pomoč, ustrezno pa bo poskrbljeno tudi za otroke in mladoletnike brez spremstva. Za logistiko sta pristojna UOIM in Uprava RS za zaščito in reševanje ter drugi izvajalci, ki se vključujejo po potrebi.⁶⁶

Od leta 2016 se mladoletnikom brez spremstva kot najboljčutljivejši kategoriji ranljivih oseb zagotavlja posebna nastanitev v dijaških domovih. Po preteku pilotnega projekta posebne nastanitve v dijaškem domu Postojna in

⁶⁴ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

⁶⁵ UOIM (2017): Pričetek delovanja Urada Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov. Dostopno prek: http://www.uoim.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/5689/.

⁶⁶ Vlada RS (ND): Odziv Slovenije. Dostopno prek: http://www.vlada.si/pomoc_beguncem/odziv_slovenije/.

Nova Gorica se je na podlagi evalvacije Vlada RS odločila, da s projektom nadaljuje v dijaškem domu Postojna ter (novoustanovljenemu) UOIM naložila, da do konca leta 2018 v sodelovanju z MNZ, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvom za zdravje vzpostavi sistemsko obliko nastanitve in obravnave mladoletnikov brez spremstva kot ločeno enoto za celovito obravnavo.⁶⁷

Neodvisni strokovnjak ocenjuje, da z izjemo sodelovanja Slovenije v shemah premestitve prosilcev za azil in trajne preselitve beguncev načrtnih ukrepov ohranjanja vzpostavljenih zmogljivosti ni bilo uvedenih. Na splošno zaznava potrebo po razpravi na politični in družbeni ravni, z vsemi družbenimi deležniki, o tem, kakšno migracijsko politiko Slovenija potrebuje (upoštevaje demografske projekcije in potrebe gospodarstva). V okviru migracijske politike bi bilo treba pripraviti zelo jasen koncept in načrt upravljanja z migracijami.⁶⁸ Ukrepi morajo zajemati obe situaciji: pritegnitev migrantov za potrebe trga dela in odziv države v izrednem primeru (kot je bil leta 2015–2016 kot posledica izredne situacije na nekem drugem geografskem območju). V zadnji krizi se je namreč pokazalo, da so bile zaloge nezadostne (tako z vidika blagovnih rezerv kot z vidika opreme), izziv so bile nastanitvene lokacije in njihova dolgotrajnost oz. kratkotrajnost ter primanjkljaj usposobljenih ljudi. Vzpostavljen je bil UOIM, vendar z omejenim obsegom delovanja na podlagi zakonodajnega okvirja. Vendar se je v tistem obdobju izkazalo, da tudi sistem nacionalne varnosti ni ustrezno usposobljen za koordinacijo odziva.⁶⁹

⁶⁷ Več informacij na spletni strani MNZ: http://www.mnz.gov.si/si/novinarsko_sredisce/novica/article/12137/10112/.

⁶⁸ Vlada Republike Slovenije je novembra 2018 vzpostavila Medresorsko delovno skupino za pripravo in spremljanje izvajanja Strategije Vlade Republike Slovenije na področju migracij ter koordinacijo aktivnosti s področja migracij, v kateri poleg predstavnikov vladnih teles sodeluje tudi predstavnik nevladnih organizacij.

⁶⁹ Vlada Republike Slovenije pripravlja tudi strategijo nacionalne varnosti, ki bo celovito zaobsegla vse vidike groženj in pristope ter ukrepe za učinkovito zoperstavljanje njihovim posledicam. Pred sprejemom je predvidena širša razprava, v katero bodo vključeni predstavniki vladnih teles, nevladnih organizacij, predstavniki univerz (npr. Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani) in drugi raziskovalci ter strokovnjaki.

Sklop 3: Učinkovitost uvedenih ukrepov**V17a. Prosimo, navedite vpliv in učinkovitost vsakega od zgoraj navedenih ukrepov.**

Ukrep 1	Takojšnji učinek (v prvih dneh ali tednih po vzpostavitvi ukrepa)	
	Srednje- ali dolgoročnejši učinek (mesec ali več po vzpostavitvi ukrepa)	
	Kolateralni ali stranski učinki in nepričakovani/nepredvideni učinki (učinki, ki niso bili upoštevani ob vzpostavitvi ukrepa)	
	Je bila učinkovitost ukrepa ocenjena? V kolikor da, s strani koga?	
	Kakšen je bil rezultat evalvacije?	Evalvacija ni bila izvedena oz. ni javno dostopna.

Ukrep 2	Takojšnji učinek (v prvih dneh ali tednih po vzpostavitvi ukrepa)	
	Srednje- ali dolgoročnejši učinek (mesec ali več po vzpostavitvi ukrepa)	
	Kolateralni ali stranski učinki in nepričakovani/nepredvideni učinki (učinki, ki niso bili upoštevani ob vzpostavitvi ukrepa)	
	Je bila učinkovitost ukrepa ocenjena? V kolikor da, s strani koga?	
	Kakšen je bil rezultat evalvacije?	Evalvacija ni bila izvedena oz. ni javno dostopna.

Ukrep 3	Takojšnji učinek (v prvih dneh ali tednih po vzpostavitvi ukrepa)	
	Srednje- ali dolgoročnejši učinek (mesec ali več po vzpostavitvi ukrepa)	
	Kolateralni ali stranski učinki in nepričakovani/nepredvideni učinki (učinki, ki niso bili upoštevani ob vzpostavitvi ukrepa)	
	Je bila učinkovitost ukrepa ocenjena? V kolikor da, s strani koga?	
	Kakšen je bil rezultat evalvacije?	Evalvacija ni bila izvedena oz. ni javno dostopna.

Ukrep 6	Takojšnji učinek (v prvih dneh ali tednih po vzpostavitvi ukrepa)	x
	Srednje- ali dolgoročnejši učinek (mesec ali več po vzpostavitvi ukrepa)	
	Kolateralni ali stranski učinki in nepričakovani/nepredvideni učinki (učinki, ki niso bili upoštevani ob vzpostavitvi ukrepa)	
	Je bila učinkovitost ukrepa ocenjena? V kolikor da, s strani koga?	
	Kakšen je bil rezultat evalvacije?	Evalvacija ni bila izvedena oz. ni javno dostopna.

Ukrep 7	Takojšnji učinek (v prvih dneh ali tednih po vzpostavitvi ukrepa)	
	Srednje- ali dolgoročnejši učinek (mesec ali več po vzpostavitvi ukrepa)	
	Kolateralni ali stranski učinki in nepričakovani/nepredvideni učinki (učinki, ki niso bili upoštevani ob vzpostavitvi ukrepa)	
	Je bila učinkovitost ukrepa ocenjena? V kolikor da, s strani koga?	
	Kakšen je bil rezultat evalvacije?	Evalvacija ni bila izvedena oz. ni javno dostopna.

V17b. So spremembe v pritoku prosilcev za azil spodbudile spremembe v nacionalnih pristopih za druge vrste migracij, npr. ekonomske migracije ali združitve družine? Vprašanje želi ugotoviti, ali je povečano število prošelj za azil prineslo spremembe na drugih področjih politike, na primer strožji pristop k združitvi družine ali zmanjšane kvote za priseljevanje zaradi dela.

Spremembe v azilnem pritoku so v največji meri vplivale predvsem na azilno zakonodajo oz. zakonodajo, ki ureja vstop in bivanje tujcev, ki za to nimajo dovoljenja. Spremembe v azilnem pritoku pa niso vplivale na urejanje drugih vrst migracij, npr. ekonomskih, v smislu restriktivnejših pristopov in politik. Na tem področju gredo namreč spremembe v Sloveniji v smeri implementacije direktiv, kot sta Direktivi 2014/36/EU o sezonskih delavcih in 2014/66/EU o premestitvah oseb znotraj povezanih gospodarskih družb ter poenostavitvi pogojev za dostop do trga dela z enotnimi dovoljenji za bivanje in delo.

Za razliko od azilne zakonodaje je bil v letu 2017 ZTUJ-2 kar dvakrat spremenjen, in sicer so bili s prvo spremembo⁷⁰ sprejeti ukrepi, ki policiji ob povečanem migrantskem toku omogočajo, da tujcu, ki ne izpolnjuje pogojev za vstop, ne dovoli vstopa v državo. Tujca, ki je nezakonito na območju izvajanja ukrepa, policija privede do državne meje in ga napoti v državo, iz katere je nezakonito vstopil. Policija po noveli zakona tako lahko ravna tudi, če tujec izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito. 10.b člen zakona je trenutno v ustavni presoji na zahtevo Varuha človekovih pravic.⁷¹ Druga sprememba⁷² istega zakona je vnesla določila, s katerimi so se zožili pogoji za združevanje z družino za osebe s priznano subsidiarno zaščito (oseba s subsidiarno zaščito ima pravico do združitve z družino, če ji je zaščita priznana za najmanj eno leto).

⁷⁰ Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTUJ-2D), Uradni list RS, št. 5/2017.

⁷¹ Več informacij na spletni strani Varuha človekovih pravic: http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/word/Zahteve_za_oceno_ustavnosti/2017-ZTUJ-2.pdf.

⁷² Zakon o spremembi in dopolnitvah Zakona o tujcih (ZTUJ-2E), Uradni list RS, št. 59/2017.

Ne nujno kot del sprememb v nacionalnem pristopu zaradi povečanega pritoka prosilcev za azil je bila leta 2016 sprejeta novela ZMZ-1. Novela ZMZ-1 iz marca 2016 je pri pravicah oseb s priznano mednarodno zaščito z namenom spodbujanja oseb z mednarodno zaščito k vključevanju v slovensko družbo na novo določila pogoje in časovno obdobje upravičenosti do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev, in sicer se pravica do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev omeji na 18 mesecev, pri čemer se lahko podaljša za nadaljnjih 18 mesecev, če se oseba z mednarodno zaščito v obdobju prvih 18 mesecev v 80 % udeleži tečaja slovenskega jezika. Ukinjena je bila enkratna denarna pomoč, ki se je osebam z mednarodno zaščito v skladu s prejšnjim zakonom dodelila ob izselitvi iz Azilnega doma v višini zneska denarne socialne pomoči (približno 270 evrov), če niso imeli lastnih finančnih sredstev, ki so jih nujno potrebovali za zagotavljanje osnovnih življenjskih potrebščin. Ukinjena je bila pravica osebe s subsidiarno zaščito do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev za družinske člane.⁷³

Sklop 4: Financiranje uvedenih ukrepov

V18a. Kako so bili financirani uvedeni nacionalni ukrepi?

Vlada RS za pokritje stroškov, povezanih s povečanim azilnim pritokom v letu 2015 in 2016, ni sprejemala posebnega proračuna. Pretežni del stroškov v letu 2015 je bil plačan iz proračunskih sredstev, poleg tega je Slovenija prejela finančna sredstva iz različnih skladov (*več spodaj*). Proračunska sredstva so bila zagotovljena tudi s prerazporeditvami iz namenov, kjer sredstva niso bila v celoti porabljena.

V septembru leta 2015, ko se je že povečevalo število prihodov migrantov, je Vlada RS sprejela sklep o možnosti porabe državnih blagovnih rezerv za namen vzpostavitve začasnih nastanitev migrantov in izdala pooblastilo za sprostitve blagovnih rezerv RS. Slovenija je za pomoč pri nastanitvi in oskrbi migrantov zaprosila tudi mednarodno skupnost, in sicer tako na dvostranski ravni kot tudi preko mehanizma civilne zaščite EU. Na zaprosilo za materialna, tehnična in zaščitna sredstva se je odzvalo 13 držav članic EU.

MNZ je ob nastopu begunske krize pričelo z aktivnostmi za pridobitev dodatnih sredstev za kritje nastalih stroškov oziroma za pridobitev nujne finančne pomoči iz evropskih skladov, in sicer iz Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF) ter Sklada za notranjo varnost (ISF). Pravila črpanja obeh skladov v primeru izrednih situacij omogočata zagotovitev dodatnih sredstev v smislu odobritve nujne finančne pomoči (*emergency assistance*). Poleg tega so bila pridobljena tudi finančna sredstva iz Sklada za migracije in begunce (MRF) v okviru Razvojne banke Sveta Evrope (*Council of Europe Development Bank – CEB*).

V18b. Je bil načrt financiranja *ad hoc* ukrepov drugačen od financiranja že obstoječih in strukturnih ukrepov nacionalne azilne politike/nacionalnega azilnega sistema? Kako?

Odziv na povečan migracijski pritok ni bil vezan na povečano število prosilcev za azil, zato je tudi potekal »izven« tega sistema in je bil praktično izključno v pristojnosti Policije. Vlada je sprejela kontingentni načrt v primeru

⁷³ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

povečanega števila prosilcev za mednarodno zaščito, vendar ta v času povečanega migracijskega toka ni bil aktiviran, saj je bilo število prosilcev kljub vsemu nizko.

V19. Je nihanje v pritoku pomenilo povečanje/zmanjšanje upravnega bremena za nacionalne organe, pristojne za prosilce za azil? Če je odgovor pritrdilen, kako se je vaša država članica soočila s tem?

Povečan pritok ni obremenil nacionalnih organov, pristojnih za azil.

V20. V kolikšni meri je sprejem dodatnih ukrepov neposredno povzročil povečanje kadrovskih/človeških virov na nacionalni (ministrstvo, nacionalne službe) ali lokalni ravni?

Sprejem dodatnih ukrepov pri odzivu države na povečan migracijski tok je neposredno povzročil povečanje kadrovskih kapacitet preko programov aktivne politike zaposlovanja (260 oseb) in programa prostovoljskih mrež (22 oseb). Ostali ukrepi niso vplivali na povečanje ali zmanjšanje kadrovskih virov, saj je šlo v največji meri za premestitve znotraj pristojnih organov. Podatki o vplivih na lokalni ravni niso na voljo.

Sklop 5: Pot naprej – prihodnja pripravljenost

V21. Ali je vaša država članica po nihanjih med letoma 2014 in 2016 uvedla nove strukturne mehanizme za načrtovanje (ukrepanje v izrednih razmerah), da bi se prilagodili (možnemu) spreminjajočemu se pritoku prosilcev za azil v prihodnosti?

Da/Ne

Na podlagi izkušenj iz leta 2016 je bila oskrba migrantov in prosilcev za azil reorganizirana z ustanovitvijo novega vladnega organa. Junija 2017 je bil ustanovljen UOIM, ki je pristojen tudi za upravljanje nastanitvenih zmogljivosti. Ustanovitev UOIM kot posebne vladne službe je izhajala iz potrebe po usmerjenem in nadzorovanem delovanju na področju oskrbe migrantov, ki vstopijo na ozemlje RS. Osrednja naloga UOIM je skrb za oskrbo in nastanitev tujcev, ki jim je v Sloveniji dovoljene zadrževanje, razseljenih oseb, oseb z začasno zaščito, prosilcev za mednarodno zaščito ter oseb s priznano mednarodno zaščito. UOIM skrbi tudi za integracijo določenih skupin migrantov, ki zajema vse vidike vključevanja migrantov v družbo: nastanitev, zdravstveno oskrbo, vključevanje v izobraževalne in delovne procese. Ker gre pri tem za usklajevanje dela in nalog tudi drugih državnih organov, nevladnih, mednarodnih ter drugih organizacij, je to učinkoviteje zagotoviti v okviru UOIM kot vladne službe kot pa v okviru posameznega ministrstva. Pomembna naloga UOIM je tudi organiziranje in upravljanje kapacitet (azilni domovi, integracijske hiše ter nastanitveni centri) za nastanitev in oskrbo oseb, ki jim je priznana začasna zaščita, razseljenih oseb, tujcev, ki jim je dovoljeno zadrževanje, prosilcev za mednarodno zaščito ter oseb s priznano mednarodno zaščito.⁷⁴

⁷⁴ UOIM (2017): Pričetek delovanja Urada Vlade RS za oskrbo in integracijo migrantov. Dostopno prek: http://www.uoim.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/5689/.

V22a. Prosimo, pojasnite, v kolikšni meri so izkušnje iz obdobja med letoma 2014–2016 vladi (nacionalni, regionalni in lokalni ravni) pomagale, da je pripravljena na morebitne prihodnje spremembe v pritoku prošenj za azil, na primer leta 2017?

V primeru obsežnejših nezakonitih migracij bi bili ponovno vzpostavljeni sprejemno-registracijski centri na nekaterih točkah ob meji s Hrvaško. Centri so začasni, aktivirani bodo le po potrebi, z njihovo vzpostavitvijo pa bomo tudi lažje zagotavljali varnost ljudi, ki živijo ob meji. Smiselno je namreč, da se vse osebe, ki jih Policija prestreže pri prehodu meje, obravnava čim bližje meji in kraju vrnitve Hrvaški. V sprejemno-registracijskih centrih se bodo migranti zadrževali le kratek čas, največ do 72 ur, njihovo gibanje pa bo omejeno. V tem času bodo bodisi vrnjeni v (varno) državo, iz katere so nezakonito vstopili v Slovenijo, bodisi nameščeni v Center za tujce oziroma azilni dom, če bodo zaprosili za mednarodno zaščito. Sprejemno-registracijski centri bodo torej začasne narave, zaprtega tipa in vseskozi pod nadzorom policije. Ukinjeni bodo takoj, ko ne bo več potrebe za njihovo delovanje. V centrih bo migrantom nudena nujna medicinska pomoč, ustrezno pa bo poskrbljeno tudi za otroke in mladoletnike brez spremstva. Za logistiko sta pristojna UOIM in Uprava RS za zaščito in reševanje ter drugi izvajalci, ki se vključujejo po potrebi.⁷⁵

V22b. So načrtovani morebitni prihodnji ukrepi? So v obravnavi novi ukrepi?

10.b člen zakona je trenutno v ustavni presoji na zahtevo Varuha človekovih pravic.⁷⁶ Po odločitvi ustavnega sodišča bodo v prihodnosti uvedeni morebitni potrebni novi ukrepi.

Kljub predhodnim razpravam o ureditvi zaščite in oskrbe mladoletnikov brez spremstva, zlasti namestitev izven azilnega doma, je bila z večjim številom mladoletnikov brez spremstva, ki so prihajali v Slovenijo, v letu 2016 vzpostavljena posebna nastanitev mladoletnikov brez spremstva v študentskih domovih. Vlada RS je konec junija 2016 sprejela odločitev, da se mladoletnikom brez spremstva kot najboljčutljivejši kategoriji ranljivih oseb zagotavlja posebna nastanitev v dijaških domovih Postojna in Nova Gorica v okviru enoletnega pilotnega projekta.⁷⁷ Po preteku pilotnega projekta se je na podlagi evalvacije Vlada RS odločila, da s projektom nadaljuje v dijaškem domu Postojna in UOIM naložila, da do konca leta 2018 v sodelovanju z MNZ, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvom za zdravje vzpostavi sistemsko obliko nastanitve in obravnave mladoletnikov brez spremstva kot ločeno enoto za celovito obravnavo.⁷⁸

⁷⁵ Vlada RS (ND): Odziv Slovenije. Dostopno prek: http://www.vlada.si/pomoc_beguncem/odziv_slovenije/.

⁷⁶ Več informacij na spletni strani Varuha človekovih pravic: http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/word/Zahteve_za_oceno_ustavnosti/2017-ZTuj-2.pdf.

⁷⁷ MNZ (2017): Poročilo z delovnega področja migracij, mednarodne zaščite in vključevanja za leto 2016. Dostopno prek: http://www.mnz.gov.si/fileadmin/mnz.gov.si/pageuploads/DUNZMN_2013/DUNZMN_2014/DUNZMN_2015/DUNZMN_2016/DUNZMN_2017/Statisticno_porocilo_-_SLOVENSKO_2016.pdf.

⁷⁸ Več informacij na spletni strani MNZ: http://www.mnz.gov.si/si/novinarsko_sredisce/novica/article/12137/10112/.

Sklop 6: Dobre prakse in spoznanja

6.1. IZZIVI IN OVIRE PRI OBLIKOVANJU IN IZVAJANJU POSEBNIH POLITIK ZA PRILAGODITEV NA SPREMEMBE V PRITOKU PROSILCEV ZA AZIL

V23. Kateri so glavni izzivi in/ali ovire, ki jih mora vaša država članica preseči pri oblikovanju strategij, strukturnih mehanizmov in ukrepov za prilagoditev pritoku prosilcev za azil?

V času najštevilčnejšega migracijskega vala so se pojavljali predvsem logistični problemi, ki pa so bili preko mednarodnega sodelovanja in komuniciranja na različnih ravneh odpravljeni. Aktivnosti v nadaljevanju so nato potekale učinkovito in usklajeno.⁷⁹

Pri koordinaciji mednarodne pomoči (in v celotnem obdobju migrantske situacije) so bili značilni negotovost razmer (glede števila novih migrantov ter posledično potreb za njihov sprejem in oskrbo), omejene ali hitro spreminjajoče se informacije glede potreb v sprejemnih/nastanitvenih centrih, nujnost sprejemanja odločitev z malo informacijami ter pod časovnim pritiskom, pomanjkanje kadrovskih virov in velike obremenitve vseh, vključenih v reševanje migrantske situacije. Vse to so značilnosti kompleksnih situacij, tudi migrantske, ko je potrebno usklajeno delovanje vseh nacionalnih in tudi mednarodnih struktur.⁸⁰

Neodvisni strokovnjak ocenjuje, da je bila odzivnost sprva dokaj počasna, saj sistemi opozarjanja niso pravočasno opozorili na možnost povečanega pritoka migrantov ter beguncev. Tako zakonski predlogi kot ukrepi so časovno zaostali za realnim razvojem dogodkov na terenu, sprejeti zakonodajni ukrepi so sledili po začetku krize. Po izkušnji prvega vala se je država organizacijsko pripravila na soočanje z drugim valom, vendar so se pokazale nezadostne zmogljivosti. Zaradi nezadostnih zmogljivosti mreža struktur, ki so nosile večino bremena (poleg policije predvsem varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter humanitarne, človekoljubne in nevladne organizacije), ni ustrezno oz. optimalno (so)delovala.

Glede vključenosti lokalne ravni neodvisni strokovnjak pojasnjuje sistemski problem: policija in vojska sta vzpostavljeni ter organizirani kot državni sistem, zaščita in reševanje pa kot kombinacija lokalne ter državne ravni. Na obeh ravneh delujejo tudi humanitarne, človekoljubne ter druge organizacije. Posledično prihaja do sistemskega konflikta med lokalno in državno ravno. Po njegovem mnenju bi morala v primeru kriz, povezanih z množičnimi pojavi (npr. množičnimi naravnimi nesrečami, begunskim valom ali migracijami), odziv prevzeti centralna oblast. V primeru množičnega prihoda beguncev in migrantov mora država dobiti pristojnost, da na svojem ozemlju izvaja ukrepe tako varovanja meje kot oskrbe ljudi, ki prestopijo državno mejo; interes lokalnih oblasti in lokalnih organizacij ne more biti primaren. V zadnji krizi se je namreč pokazalo, da je sistem porabil ogromno časa za ukvarjanje z lokalnimi političnimi akterji. Ta sistemski konflikt bi bilo treba v tovrstnih primerih preseči, saj prenos pristojnosti odziva na centralno oblast ne bi pomenil kršenja demokratične ustavne ureditve. Vse države imajo v okviru nacionalno-varnostne zakonodaje tovrstno možnost, npr. izredne razmere ali posebne ukrepe.

Po mnenju neodvisnega strokovnjaka bi moral biti eden izmed prvih ukrepov EU in tudi Slovenije bolj proaktivna politika na območjih, s katerih prihaja večina migrantov (izvzemši krizna žarišča, vendar je tudi pri vzpostavljanju miru potrebna proaktivna drža); ne v smislu vojaških intervencij, ampak v smislu bolj potrebnih intervencij s ciljem zagotavljanja dostojnih pogojev bivanja in pogojev za vrnitev s kriznih žarišč. Kjer so

⁷⁹ Pristavec Đogić, Mojca in Marjana Križaj (2016): Migrantska kriza – primer Slovenije. Ljubljana: Državni zbor RS. Dostopno prek: https://fotogalerija.dz-rs.si/datoteke/Publikacije/Zborniki_RN/2016/Migrantska_kriza_v_Sloveniji_-_primer_Slovenije.pdf.

⁸⁰ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

migracije povzročene tudi s podnebnimi spremembami ali ekonomskimi okoliščinami (torej tudi ekonomske migracije oz. iskanje priložnosti dela), je z vidika EU bistveno bolj racionalna možnost zagotoviti ustrezna razvojna sredstva tem območjem in predvsem jih ne prepuščati geopolitičnim interesom drugih akterjev. V Sloveniji manjka tudi ustrezna migracijska strategija, ki bi upoštevala tudi demografske trende in potrebe gospodarstva. V okviru migracijske politike bi bilo treba pripraviti zelo jasen koncept in načrt upravljanja z migracijami. Ukrepi morajo zajemati obe situaciji: pritegnitev migrantov za potrebe trga dela in odziv države v izrednem primeru.⁸¹

Ob tem dodaja, da je kljub razlikovanju med ekonomskimi migranti in varnostnimi begunci ločnico izredno težko potegniti, pogosto gre za kombinacijo dejavnikov. Tudi v prihodnosti se bomo soočali z migracijami, ki bodo posledica več dejavnikov: vojne, podnebnih sprememb (ki bodo povzročale t. i. okoljske migrante) in tudi iskanja novih priložnosti.

6.2. DOBRE PRAKSE IN SPOZNAVANJA

V24. Je ali bo vaša država članica izvedla nacionalno evalvacijo politik in ukrepov, ki so bili izvajani v obdobju med letoma 2014–2016?

Uprava RS za zaščito in reševanje ugotavlja, da se je sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, ki so pomagale pri namestitvi ter oskrbi migrantov (UNHCR, UNICEF, IOM idr.), postopno vzpostavilo in bilo ves čas zelo intenzivno ter učinkovito, v partnerskem duhu, njihova pomoč je bila neprecenljiva in je prispevala k boljši oskrbi migrantov v Sloveniji. Prav tako se je okrepilo sodelovanje z drugimi resorji (MNZ, Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za zdravje), ki so tudi sodelovali z istimi mednarodnimi deležniki; z rednim usklajevanjem je bil zagotovljen ustrezen pretok informacij in usklajeno delovanje. Prav tako je Uprava RS za zaščito in reševanje z rednimi koordinacijskimi sestanki z domačimi humanitarnimi organizacijami zagotavljala pretok informacij ter usklajenost delovanja, prek domačih tudi s tujimi mednarodnimi organizacijami.⁸² Ugotovitve internih evalvacij med drugim poudarjajo potrebo po boljšem medsebojnem poznavanju vseh deležnikov (domačih in tujih), njihovega mandata, organizacijske kulture ter načina in postopkov delovanja; boljše poznavanje mednarodnih mehanizmov za usklajevanje pomoči tako na vladni kot nevladni ravni; izboljšanje strokovnega znanja o organizaciji ter delovanju začasnih namestitvenih centrov; in več skupnih usposabljanj.⁸³

Neodvisni strokovnjak ocenjuje, da je bila odzivnost sprva dokaj počasna. Tako zakonski predlogi kot ukrepi so časovno zaostali za realnim razvojem dogodkov na terenu, sprejeti zakonodajni ukrepi so sledili po začetku krize. Po izkušnji prvega vala se je država organizacijsko pripravila na soočanje z drugim valom, vendar so se pokazale nezadostne zmogljivosti. Zaradi nezadostnih zmogljivosti mreža struktur, ki so nosile večino bremena (poleg policije predvsem varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ter humanitarne, človekoljubne in nevladne organizacije), ni ustrezno oz. optimalno (so)delovala. Aktivacija pripravljenega kontingentnega načrta po njegovi oceni kljub opredeljenim parametrom za aktivacijo načrta ni prinesla zelenih učinkov. Po njegovem mnenju bi morali ob vzpostavljeni strukturi odziva sočasno potekati tihi pogovori z lokalnimi skupnostmi in voditi bi bilo potrebno bolj jasno ter ciljno usmerjeno informacijsko-komunikacijsko politiko. Komuniciranje je bilo zelo

⁸¹ Vlada Republike Slovenije je novembra 2018 vzpostavila Medresorsko delovno skupino za pripravo in spremljanje izvajanja Strategije Vlade Republike Slovenije na področju migracij ter koordinacijo aktivnosti s področja migracij, v kateri poleg predstavnikov vladnih teles sodeluje tudi predstavnik nevladnih organizacij.

⁸² Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

⁸³ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

tehnično (o dobri organizaciji in odzivu države), manjkala so pojasnila vsebinskih izzivov, s katerimi se je sistem soočal, poseben izziv je bilo tudi soočanje z lažnimi novicami,⁸⁴ ki so posledično povzročale nastrojenost nekaterih lokalnih skupnosti. V kriznih situacijah je namreč ključno komuniciranje kredibilnih informacij. Pogreša tudi razmislek o dolgoročnih učinkih ukrepov.

V25. Lahko v svoji državi članici prepoznate dobre prakse pri zagotavljanju prožnosti in prilagodljivosti nacionalnega azilnega sistema ter povezanih storitev za boljše soočanje s spremembami v pritoku prosilcev za azil?

Pri odzivu na humanitarne potrebe je bil vzpostavljen sistem humanitarnega odziva in oskrbe, ki je zajemal vladne organe ter civilno družbo. Uprava RS za zaščito in reševanje skupno delovanje predstavnikov državnih ustanov, vladnih ter nevladnih organizacij in prostovoljcev ocenjuje kot zelo dragoceno, saj je vse vodil skupni cilj – čim bolj pomagati ljudem na migrantski poti pri zagotavljanju njihove zadostne oskrbe in dostojnih bivalnih razmer.⁸⁵

Primer dobre prakse pa lahko prepoznamo tudi v usklajenem odzivu civilne družbe. Že julija 2015 je bila s ciljem usklajenega odziva civilne družbe vzpostavljena t. i. Koordinacija nevladnih in humanitarnih organizacij. Čeprav so slovenske nevladne organizacije, ki delujejo na področju migracij in azila, redno sodelovale tako glede posameznih primerov kot tudi glede sistemskih vprašanj že pred obsežnim prihodom beguncev v obdobju med letoma 2015 ter 2016, so dogodki, ki so sledili v tem času, prinesli dotlej nepoznane in obsežnejše izzive, posledično pa tudi občutno večje število vključenih organizacij ter drugih deležnikov. Takšne okoliščine so vključene akterje spodbudile, da okrepijo in razširijo obstoječe sodelovanje; vzpostavili so ohlapno zvezo oz. koordinacijo nevladnih organizacij, ki delujejo na področju azila ter migracij. To jim je omogočilo boljše zagotavljanje pomoči beguncem na terenu, oblikovanje močnejših sistemskih pobud in izvajanje skupnih aktivnosti (v sinergiji ter brez podvajanja) in večji vpliv na razvoj vladnega odziva ter politike. Med internimi srečanji koordinacije nevladnih in humanitarnih organizacij so se vključene organizacije dogovorile glede priprav na приход beguncev ter delitvi različnih aktivnosti. Vloga koordinatorja je bila zaupana organizaciji SLOGA, platformi nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarne pomoči. V začetnem obdobju obsežnih gibanj beguncev v obdobju med letoma 2015 in 2016 je postalo jasno, da ključen izziv humanitarnega odziva ne bo pomanjkanje materialnih ter človeških virov, temveč koordinacija med različnimi vključenimi akterji (vključno s Policijo, Civilno zaščito in drugimi vladnimi institucijami, UNHCR ter drugimi mednarodnimi organizacijami in nevladnimi ter humanitarnimi organizacijami). Zato so se seznam nevladnih in humanitarnih organizacij ter njihovih zmogljivosti, tedenska srečanja, izmenjava informacij preko seznama prejemnikov e-pošte in skupna komunikacija nevladnih ter humanitarnih organizacij z oblastmi izkazali kot pomemben in nepogrešljiv del pri postopni vzpostavitvi razmeroma dobro delujočega ter robustnega sistema varstva in oskrbe beguncev, ki so potovali preko Slovenije. Poleg zagotavljanja pomoči beguncem na terenu je bila Koordinacija nevladnih in humanitarnih organizacij zelo aktivna na področju zagovorništva v imenu beguncev. O pomanjkljivostih in težavah, zaznanih v okviru monitoringa, je tekla razprava na tedenskih srečanjih, zaznane pomanjkljivosti so bile sporočene pristojnim organom. Od zaprtja t. i. zahodno-balkanske poti so sodelujoče organizacije še vedno aktivne pri skupnem zagovorništvu in drugih sistemskih vprašanjih, ozaveščanju, krepitvi zmogljivosti ter izmenjavi informacij.⁸⁶

⁸⁴ Evropska komisija je kot odgovor na izziv odzivanja na lažne novice novembra 2017 ustanovila strokovno skupino na visoki ravni o lažnih novicah in dezinformiranju na spletu. Člani strokovne skupine so bili imenovani januarja 2018, med njimi je tudi prof. dr. Žiga Turk z Univerze v Ljubljani.

⁸⁵ Dobnik Jeraj, Milena (2017): Mednarodna pomoč ob migrantski situaciji v Sloveniji 2015–2016. UJMA št. 31. Dostopno prek: <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2017/102-113.pdf>.

⁸⁶ PIC in SLOGA (2017): Usklajena civilna družba za krepitev evropske solidarnosti: Vloga civilne družbe v t. i. begunski krizi 2015/2016. Dostopno prek: <http://pic.si/wp-content/uploads/2014/01/brosura-A5-BRT-SLO.pdf>.

V26. Katera so ključna spoznanja osrednjih nacionalnih organov iz obdobja med letoma 2014–2016?

Spoznanje	Pristojni organ/deležnik
<ol style="list-style-type: none"> 1. Potreba po boljšem medsebojnem poznavanju vseh deležnikov (domačih in tujih), njihovega mandata, organizacijske kulture ter načina in postopkov delovanja; 2. boljše poznavanje mednarodnih mehanizmov za usklajevanje pomoči tako na vladni kot nevladni ravni; 3. izboljšanje strokovnega znanja o organizaciji in delovanju začasnih namestitvenih centrov; 4. več skupnih usposabljanj. 	<p>Uprava RS za zaščito in reševanje</p>
<ol style="list-style-type: none"> 5. Komunikacijske aktivnosti niso bile podrobno razvite zaradi omejenih zmogljivosti in stalnih nujnih potreb na terenu; 6. komunikacija s tujimi nevladnimi organizacijami, zlasti na Hrvaškem in v Avstriji: izmenjava informacij je potekala bolj na individualni osnovi (med posameznimi organizacijami) ter verjetno ne tako redno, kot bi bilo potrebno. 	<p>Koordinacija nevladnih in humanitarnih organizacij</p>

Sklop 7: Zaključki